I Tallinna p. I
Kõrgiraamatukogu

Postimees

76. aastakäik

Nr. 82 Laupäewal, 9. aprillil 1932

Ilmub iga päev

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Vene 1.

Telefonid Tartus: Tegevtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 436—81, kontor 436-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutuste hinnad: a) kuulutuste kirjaga: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti; b) teksti kirjaga: teksti ees ja tekstis 15 senti mm veeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Kuulutusi järgmise päeva lehe jaoks võetakse vastu kella 2-ni päeval, laupäeviti kella 1-ni päeval „Postimehe" raamatukauplusest, Suurturg 16 ja kontoris, Jaani tän. 11/13.

Üksiknumber 5 senti

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga järgnev kuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga järgnev kuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära viies: 1 kuu 125 s., 12 kuud 1200 snt. Välismaale — 4 kr. k., Lätimaale — 150 s. kuus.

„Lasteleht" 10 s. k. „Tervis" 1 kuu 20 snt. 12 kuud 240 senti. — Aadressi muutmine 25 s.

„Nädala Postimees" — igal esmaspäeval ühes „Sädemetega" — 20 snt. kuus. „Postimehe" tellijaile esmaspäevase lehe asemel hinnata.

„Maamees" 1 kord nädalas (reede) 1 kuu 35 s., 2 k. — 65 s., 3 k. — 1 kr., — 12 k. — 3.50.

„Maamees" 2 korda nädalas — 1 kuu 55 snt., 2 kuud — 105 s., 3 k. — 160 s., 12 k. 5.90 senti.

Tänast lehte 8 leheküljel

KINO «ATHENA» ESIETENDUS.

Suurepärasem eeskava Tartus. Ennenägematu seadeldis! Võrratu kaasakiskuv sisu!

Greta Garbo ja **Marlene Dietrich** mõlemad kokku saavad oma esinemiste eest filmis sama palju tasu kui kõige veetlevam filmitäht **Constance Bennett** kes esineb hooaja paremas ja sümpaatsemas filmis

Patt läheb puhkusele

See huvitav Saksa meisterlavastaja **Paul Stein'i** suurteos on oma sisu, seadeldise kui ka silmapaistvate kaasmängijate valikuga üks paremaid hooaja filmidest, mida vaadates Teie tegevustikule kaasa elate.

Lisana: Laguunide linn Veneetsia
Paramounti heliringvaade

Algus kell 5.30, pühadel kl. 3.30.

Pühapäeval kell 10 ja 12 päeval **RAHVAETENDUS:**
«Reis Prantsusmaale»

«GLORIA»

Laupäevast, 9. aprillist s. a. alates.

Ainukene eeskava, millest kõik leiavad rahuldust. Filmi saadab kuulsa komponisti HANS MAY muusika.

Filmis kantakse ette järgmised lööpalad: «Mein Liebling, mach' Dein Herzchen auf!», «Ich habe ein Herz, das nach Liebe sich sehnt», «Kind, Du brauchst nicht Weinen»

Ülihuvitav LISAEESKAVA.

Esietend. kärsitusega oodatud parim, põnevam ja huviküllasem hoogus laulu, muusika ja kõne suurfilm.

Tubli poiss

Suurejooneline helilöökfilm 12 suures jaos, tuntud kirjaniku Franz Hölleringi romaani „Der Draufgänger" järele. Peaosades: **Hans Albers,** uus tõusev täht iludus **Martha Eggerth, Senta Soeneland, Gerda Maurus, Ernst Stahl-Nachbaur** ja teised.

Kõik, kes vaatavad ja kuulavad seda haruldaselt põnevat ja ülihuvitavat laulu, muusika ja kõne suurfilmi, leiavad sellest huviga oodatud suurfilmist rohkem rahuldust kui ühestki teisest eeskavast Tartus.

Algus ärip. kl. 5, pühap. kl. 2.30.

Kinoteater «CAPITOL»

Algus pühapäeval kl. 3 ja äripäevadel kl. 5 p. l.
Piletihinnad: Loosh 40, I koht 30, II koht 25, III koht 20 senti.

8. aprillist alates suur kahekordne eeskava, helioperett 12 osas

„Karnevali haldjas"

ja eludraama 10 osas **ÜHE MEHE KURBMÄNG.**

Peaosades publikumi lemmikkoomikud **E. Verebes** ja **S. Szakal** ja teised paremad saksa näitlejad.

Maiusainete maksustamise seadust raske rakendada.

Tartu ettewõtted lõpetawad walmistamise. — Töölistele öeldakse üles.

Teatawasti wõttis riigikogu enne laialiminekut wastu maiusainete maksustamise seaduse. Seaduse ilmumise järele „R. T." tulid Tartus ajuwad schokolaadi- ja kompwekitööstusrid, kondiitrid ja pagarid kolmapäeval Tööstusrite Keskühingusse kokku.

Kõik kokkutulnud deklareerisid, et nemad ei ole uue maksu wastu, waid selle arwestuse wiisi wastu, mis maksma pandud. Öeldi, et maiusainetetööstust tahetakse suurtööstuse ainuõiguseks anda, sest pagarid ja kondiitrid, kes ainult mõne töölisega töötawad ja senini kooke ja bisküviiti ja küpsiseid on walmistanud, ei suuda seaduses ette nähtud raamatupidamist sisse seada ja nendele ainetele määratud kõrgemat maksu maksa, kuna aga eeskirjade wastu eksimine ränka karistust wõib kaela tuua. Kui peale oleks pandud teatud maks, siis oleks seda korraldada saanud, kuid nüüd ei oska käsitööline enam talitada.

Eriti silmatorkaw on, et uus seadus mitte kodanike üldhuwisid ei kaitse, mis sellest selgub, et bisküviiti walmistawad tööstused on õrgema maksumäära alla arwatud, s. o. peawad wähemalt 2000 kr. aastas uut maksu maksma. Sellega on bisküviidi ja küpsiste walmistamine pagaritelt ära wõetud ja paari suurettewõtja kätte antud. Sealjuures ei ole bisküviit maiusaine, waid toiteaine, mida lastele ja haigetele toiduks tarwitatakse.

Et suuri rahatrahwe wältida, mis arwepidamise ja eeskirjade wastu eksimiste tõttu paratamatud, otsustasid kondiitrid ja pagarid uue seaduse jõusse astudes, 14. skp. arwates kookide, tortide, küpsiste, bisküviidi ja prääniku walmistamise lõpetada ning schokolaadi kompwekitööstusrid oma tööstused sulgeda. Suurem osa koosolijaist teatas, et nemad on juba oma töölistele üles ütelnud, kuna needkes seda weel mitte ei olnud teinud, seda ja muti lubasid teha.

„Graf Zeppelin'i" kõige noorem reisija.

„Graf Zeppelini" teisel lennul Lõuna-Ameerikasse on tema kõige nooremaks reisijaks 5 ja poole aastane Rudi Lang. Poisike sõidab õhulaewaga Pernambukosse ja sealt lennukiga edasi Buenos Airesi, kus ta ema ta wastu wõtab.

Kõrges väärtuses puhtsordilisi **aedvilja, lille ja söödajuurikate**

SEEMNEID

suurel ja väiksel arvul soovitab

F. VANATALU seemneäri

Peakauplus: Tartus, Suurturg nr. 16 * **Abikauplus:** Tallinnas, Estonia puiest. 25

Seemnete müügikohad:

Narvas, Posti tän. 57, hra Vanatalu.
Valgas, Vabaduse tän. nr. 26, hra Suur.
Rakvere, Lai tän. nr. 29, hra Lepiksaar.
Elvas, Kesk tän. nr. 25, hra Kupp.
Rustvees, hra Oskar Pilli kauplus.
Mõisaküla, Kesk tän. 12, hra Saava.
Jõgeval, hra Aug. Pasteli kauplus.
Otepääl, Turg nr. 5, hra Kulpsoni kauplus.
Tartus, Narva tän. 10, pr. Kuus'e kauplus.
Tartus, Promenadi tän. 5, F. Vanatalu kpl.

Nõudke tasuta hinnakirja.

Naisõpetajad „wäejuhtideks„

Enneolemata „wihane wõitlus" naisõpetajate wahel ühes Tartumaa algkoolis, kus õpilased „lahingu" kaasa tegid.

Hiljuti oli ühes Peipsi-äärses wallas ja pealegi koolimajas, kus peaks walitsema täielik waim ja teineteisest arusaamine, korralik lööming. Sedapuhku polnud „sõja" pidajateks mitte koolipoisid ja plikad kewadetuhinast tagaaetuna, waid naiskooliõpetajad. Tüli tekkis kahe naisõpetaja wahel. Riieldi mis wõidi ja kui sõnad enam ei awitanud, wõeti rusikad platsi. Onnetuseks juhtus lööming õppetundide ajal ja õpilasedki ei suutnud pealtwaatajateks jääda, kui õpetajannad tülitsesid. Pealegi oli tüli seotud klassi „auga", kua riius olid klassiõpetajad ja ega see nii lihtne polegi teadmiseks wõtta, et oma klassijuhataja jääb wõitluses kannatajaks pooleks. Üks poisu õhutas teist, tüdrukupirts sikutas oma sõbrannat kleidisabast wõi juuksepatsist, et appi minna oma klassijuhatajale. Tagajärjeks oli see, et kujunes kaks leeri, kummalgi õpetajanna eesotsas. Kuna juhtidel „wäeosad" seljataga, arenes lahing juba edukamalt. Onneks lõppes lahing ilma suuremate kaotusteta. Mõni ümbertõugatud tindipott ja maaswedelewad wihulehed andsid tõenduist endisest lahingwäljast. Wallaisasid polnud seekord kahjuks mitte kohal, kuid informatsiooni eest hoolitsesid arwatawasti wäikesed liikuwad ajalehed raamatukomps kaenlas. Olgugi, et „wäejuhid" kõwasti kinnitasid, sellest sündmusest kellelegi mitte kõnelda. Küsimus oli wallawalitsuse koosolekul kaalumisel. Jõuti seisukohale, et maawalitsus endastmõistetawalt haridusosakonna kaudu peaks kohapeal toimetama sündmuse kohta juurdlust, et teada saada, kuidas lugu tõepoolest oli ja mis seal tehti, kes algataja, kes süüdlane. Süüdlaste leidmisel antakse asjale muidugi seaduslik käik.

Tallinna kaudu „paradiisi"

Neljapäewal kell 15 saabus Tallinna sadamasse aurik „Castelholm". Teda oodati juba teisipäewaks, kuid merel walitsew paks udu ja liikuw jää takistasid korralikku sõitu.

Olgugi et ilm ei olnud ilus, ilmus sadamasse kaunike hulk inimesi. Need inimesed, keda wõib harilikult kohata töötööliste koosolekutel, on ilmunud terwitama N. Wenesse sõitwaid ameerika-soomlasi.

Seekord neid oli 87, neid „paradiisi" sõitjaid. Kaunis korralikult riietes. Torkab silma kaasaweetawate klawerite rohkus. Kas on kõik Wenesse sõitjad nii musikaalsed, wõi wiikse klawereid ainult spekulatsiooni mõttes, ei ole teada.

Tallinnas wiibisid soomlased kuni kella 23 ja siis saadeti neile sadamasse wastu aururong, mis wiiski „paradiisi" sõitjad Wene piiri poole.

Lähemal ajal on jällegi oodata ameerikasoomlasi, seekord juba 290 hinge. Sõidawad Tallinna kuulsaks saanud aurik „Castelholmiga".

Weksliwõltsija A. Smirnow tabati.

Suurema seeria weksliwõltsija A. Smirnow tabati politsei poolt ülemaalises ulatuses korraldatud otsimisel Paldiskist.

2-miljoniline tulekahju Tallinnas.

Pudukauplus põles tühjaks.

Eile hommikul kell ½10 läks põlema Tallinnas Nunne tn. 11 asuw pudukauplus. Kui tuletõrje lendsalk kohale jõudis, oli kogu kauplus tules. Kiiresti kustutati põlew kaup ja mõni minut hiljem oli tulehädaoht likwideeritud.

Poe omanik Karl Annise seletuse järgi tuli sai alguse küdewast ahjust. Sealt karanud sädemed wälja ja süüdanud tapetid. Peremees oli küll tõmmanud tapetid maha ja jalgadega sumbutada tuld, kuid aja jooksul, mil peremees käis kojameest appi kutsumas, oli tuli uuesti wõimust saanud.

Tules on häwinenud 250 siidkleiti, mitusada koetud jakki, sokke, sukki, kindaid, mütse j. m. pudukaupa. Kaup on tulest täiesti riketud. Omanik hindab kahju 2 milj. sendi peale. Kaup oli kinnitamata. Majaomaniku kahju ei ole suur.

Türi kurke lennukiga Soome.

Möödunud nädalal wiidi Türilt wärskeid kurke Tallinna, kust turuwõitmiseks Soomes saadeti proowe ka sinna õhuteel. Igatahes neil päewil peab selguma, kas Soome hakkab ka tarwitama Türi kurke.

Türil on praegu kaks suuremat aiaäri, kus kaswuhoonetes kaswatatakse talwel kurke juba mitmendat aastat.

Olen üle kolinud Jaani tän. 18

Magasini tän. 10—6

telefon 9-94,

ja võtan vastu tellimisi daamide palitute ja kostüümide peale. Esimese klassi töö ja mõõdukad hinnad.

Rätsep M. Krupatkin

Tartus tabati 4 liikmeline wargasalk.

Tartu kriminaalpolitseil läks korda tabada neil päewil neljaliikmelist wargasalka, kui see oli kogunud Anne tänawale salga liikme Aug. Anni korterisse joomingut pidama. Salka kuulusid peale Anni weel Joh. Wasser, Joh. Lepik ja Oskar Postow. Kõik neli on politseile juba waremini tuntud, elukutselt on nad kingsepad.

Nende tabamisega selgus esialul wiis wargust. Wiimase warguse olid nad pannud toime öö wastu neljapäewa jõe ääres a.-s. „Lutheri" laoplatsil olewas kuuris, kust wiisid mitmesuguseid tööriistu 200 kr. wäärtuses. Kuuri juure oli sõidetud paadiga jõge mööda. Narwa tn. nr. 31 on nad hiljuti sahwri toidumainetest tühjendanud, Raekoja tänawalt ühest hoowist warastati present jne.

Arwatawasti tabatute pattude register weel täieneb. Kõik neli wõeti wahi alla.

Tallinna leiwatööstusrid tõstawad hinda.

Tallinna leiwatööstusrite ühing on otsustanud, alates esmaspäewast Tallinnas leiwa, sepiku ja peenleiwa hinda tõsta, kuna saia hind jääks endiseks. Teatawasti oli hinna tõstmine juba warem leiwatöösturitel kawatusel, kuid majandusministeeriumi waheleastumise tõttu sai see takistatud. Nagu kuuleme, on majandusministeerium pärast leiwatööstusrite kalkulatsioonide esitamist jätnud leiwatöösturitele hinnatõstmise suhtes wabaduse.

Mis tehakse maawalitsustes?

Kas omawalitsus ainult parteitegelaste soojade kohtade jaoks?

Hiljuti peetud õigusteadlaste päeval, kus omawalitsusküsimuste seerias oli kõnet ka maaomawalitsusest, käsitasid nii referent kui ka rohkearwuliselt sõnawõtjad maaomawalitsuse osas muuseas ka ühte olulist küsimust, mis õieti wäärnähtusena esineb. Ja nimelt seda, et maaomawalitsuse üksikuid osakondi juhiwad politilised isikud. Tähendab, nad juhiwad, kuid tegelikult ainult politilist osa selle osakonna juures, kuna muud ülesanded tulewad täita wastawal asjatundjal. Tegelik elu näitab, et kõiki asju ajab asjatundja, kuna „juht“ teeb ainult politikat. Omawalitsus täidab peaasjalikult puht korraldawaid ülesandeid, kus ei tohiks juttugi olla parteipolitikast. Ometi näeme, et politilised juhid saawad kõrgemat palka kui tegeliku töö tegijad, s. o. asjatundjad. Õigusteadlaste päeval juhiti õigusega tähelepanu sellele, et me ei ole nii rikkad, et saaksime ühe ja sama ülesande teostamiseks ülewal pidada kaht isikut — asjatundjat ja tema kõrwal politikategelast, kes partei poolt maawalitsusse istutatud. See on kulukas ja ühtlasi ka otstarbekohatu lõbu.

Sellesamale ja mõnele teiselegi nähtele on tähelepanu ka warem juhitud. Kuid omawalitsustegelased ei ole midagi ette wõtnud olukorra parandamiseks. Ei ole seda tehtud üksikult, ei koos maaomawalitsuste liiduga, kus muidu küll agaralt koos käiakse ja mõtteid wahetatakse. Omawalitsustegelased ei ole isegi nii kaugele jõudnud, et nad oma politilistele sõpradele selgeks oleks saanud teha, kuiwõrd tarwilik oleks olnud ka politilisele kohale wastawa haridusega ja asjatundjat isikut paigutada, kes siis üldjuhina saaks juhtida teisi asjatundjaid, kes töötawad tema juhatusel.

Kui sügawale parteipolitika maaomawalitsustes juurdunud, sellest annawad tujukaid näiteid ilmsikstulewad asjaolud. Selgub siin ja seal, et politiliste kombinatsioonide tagajärjel on osakondi juhtima pääsenud isikud, kes ei tee wahet maawalitsuse ja oma politilise erakonna wahel. Weel rohkemgi — nad püüawad maawalitsusi ja nendele usaldatud wõimu ära kasutada oma erakonna kasuks. Kuna politiliste parteide wahekorrad üksikutes maakondades kaunis stabiilsed olnud, siis on ühed ja samad isikud wõinud mitu walimisjärku samal kohal püsida. Iseenesest hea asi, kui üks ja sama isik pikemat aega saab seista ajutuse eesotsas, sest temal on wõimalik eelmisi kogemusi kasutada ja asjaga kõigiti kodus olla. Kuid kontrollimatus on see, mis wõimaldab isikule talitada nii, nagu ta heaks arwab. Maawalitsustes tuntakse wäga hästi kaasliikmete puudusi, kuid nende kõrwaldamiseks ei saada midagi ette wõtta, kuna koalitsioon seda takistab. On keegi oma partei huwides rohkem aktiiwne kui üldsusele kasulik, siis ei minda seda aktiiwsust kahandama, waid püütakse ise ka aktiiwsemaks saada ja wõimalikult palju oma erakonna kasuks teha. Alles aastate järele, kui politilised kombinatsioonid muutuwad, tullakse paljastustega.

Seda nägime kõige silmapaistwamalt Läänemaal, kus põllumeeste-kogud ja sotsialistid eemale olid tõrjunud kõik teised, ka asunikud, ja sotsialistidega koos kohad ära jagasid ning maawalitsust juhtima asusid. Põllumeeste-kogudesse kuuluwad maawalitsuse liikmed teadsid wäga hästi, et sotsialist, kes juhtis haridusosakonda, sotsialiseerib koole ja weab koolinoorsoosse punaseid niite, kuid sellest ei tehtud juttugi. Kui poleks põll.-kogud ja koondus ühinenud ja kui uues kombinatsioonis poleks tekkinud tarwidust koonduse aktiiwsele tegelasele sooja kohta soetada, siis oleks sotsialist wõinud endiselt edasi teha oma noorsotsialistlikku „kaswatustööd“.

Kas Läänemaa juhus on ainus sellelaadiline? kaugeltki mitte! On wast weel halwemaidki, kuid peab ootama, kuni need päewawalgele tuuakse.

Ei oleks millalgi saanud tekkida Läänemaa taolist olukorda, kui omawalitsuste tegelased osaltki oma ülesandeid tõsiselt wõtaks ja tahaks alal hoida maawalitsuste head nime. Maawalitsustes istuwail politikategelastel on nähtawasti südamel eestkäit ikkagi oma erakonna huwid ja kasud.

Millega muidu seletada seda, et praegu, mil käimas ettewalmistused riigikogu walimisteks, mõnede maawalitsuste liikmed suurema osa omast ajast kulutawad parteiliseks kihutustööks. Nii loed ja kuuled järjest, et üks ja teine maawalitsuse liikmetest kõneleb politilistel koosolekutel kord siin, kord seal. Sõidab ühest kohast teise ja teeb kihutustööd. Keegi ei taha ju nendel kui politilistel tegelastel ära keelata politilisest elust osawõtmist, kuid sellest selgub, kuiwõrd maawalitsuste politiliste juhtide ülewalpidamine kehwal ja kasinal ajal on ülearune. Oleks weel kuidagi mõistetaw, kui tulemas oleks maawolikogude walimised, mil käiakse seletamas omawalitsuse küsimusi, see oleks loomulik ja teinekord koguni tarwilikki. Eriti praegu, kus maaomawalitsuste wastu on tekkinud teatud opositsioon.

Praegu peaks maawalitsuste tegelased kõik jõu piihendama sellele, kuidas maaomawalitsusi reorganiseerida, nõnda et nende ülewalpidamine üle jõu ei käiks ja asjaajamine lihtsaks kujuneks.

Kui aga maawalitsuste juhtidel muud paremat pole teha kui maadpidi ringi sõita ja partei kihutuskoosolekuid pidada, siis tõendawad nad ainult üht: Maawalitsuste olemasolu on ülearune, kriips peale. Parteitegelaste soojade kohtade jaoks pole maawalitsust waja.

A.

„Onu Sam“ saadab tagasi.

300 wäljarändajat Plymouthis.

Londonist, 8. aprillil. Plymouthi jõudis Ameerika aurik „President Roosevelt“, mis tõi Euroopasse tagasi 300 kodanikku, kes omal ajal suurte lootustega olid läinud õnne otsima uude ilma. Nüüd saadetakse Ameerikast nad tagasi kas kuritegude pärast, wõi selle tõttu, et nad pikemat aega on olnud töötud.

Pooled wäljasaadetustest on sakslased, ülejäänutest aga enamus Prantsusmaalt.

Uputus Lätis laieneb.

Wee all juba üle 100 majapidamise.

Riia st, 8. aprillil. Soe ilm ja wihm on awanud juba peaaegu kõik jõed. Wähemad on jääst wabad ja suuremates hakkas jää liikuma. Oodati jäämineku ka Düünal. Paljudes kohtades on jõed üle kallaste tõusnud ja alanud kewadine uputus. Eriti raskesti on uputus tabanud Semgalit. Wezswirlauka walla piirides on wee all 17 majapidamist, Tetelesi wallas 30. Kiiresti tõuseb wesi Behrse jões. Tee kindral Balodise talu juure on täielikult wee all. Wolgunte wallas on wee all 47 majapidamist, Salgali wald on peaaegu täielikult wee wõimuses. Kohati liigub jää üle maanteede, purustades telefoni- ja telegraafiposte. — Koiwas liigub jää kogu jõe ulatuses. Wesi on tõusnud 3,23 meetrit üle hariliku seisu. Tõsise uputuse hädaohuga ei taheta siiski arwestada. — Möödunud aasta uputus sünnitas Dwinskis ja ümbruses suurt kahju. Et seda käesolewal aastal enam ei korduks, astutakse juba ajalt samme uputuse häwitustöö kõrwaldamiseks. Paljudes kohtades seatakse garnisoni ülema korraldusel üles wäljatelefonid, et ajalt teateid saada jääminekust ja ummistustest. Uputuse hädaohu lähenemine antakse teada kirikuja tuletõrjekelladega ning wabrikute wiledega. Garnisoni sõjawäelased on abiandmiseks walmis.

Läti eelarwes 11,5 milj. puudujääk.

Riiast, 8. aprillil. Peaminister Skujenieks, kes ajutiselt täidab ka rahaministri kohuseid, esines saeima eelarwekomisjonis seletusega 1932/33. rahandusaasta eelarwe puudujäägi kohta. Peaminister ütles, et puudujääki on oodata umbes 11,5 miljonit latti, peamiselt sellepärast, et läbikäigumaks, millest loodeti saada 5 miljonit latti, et läinud läbi, ja teiseks sellepärast, et tulusid tollidest tuleb hoopis wähem sisse, kui ette oli nähtud. Walitsus on praegu wälja töötamas kawa selle kohta, kuidas saawutada tulude ja kulude tasakaalu eelarwes. Uusi kärpimisi wõidakse teostada ainult mõõdukalt, sest wäljaminekute radikaalne wähendamine süwendaks üldist surutist. Esmajoones tuleb leida uusi tulusid. Tollide asjus walitsus wajab laialisi wolitusi, ütles peaminister.

Peaministri ettepanekul komisjon otsustas jatkata eelarwe arutamist senisel kujul. Kui selle tööga on lõpule jõutud, wõtab walitsus eelarwe tagasi, et seda mõnes punktis ümber töötada, mispeale eelarwe komisjonis uuesti arutusele tuleb.

Leedus puudus loomatoidust.

Kaunasest, 8. aprillil. Paljudest maakondadest tuleb teateid, et Leedu talupoegadel puudub loomatoitu. Paljud loobusid loomade müügist sügisel, oodates hindade tõusu kewadel, kuid see tõi esile loomatoidu puuduse. Ei ole ka raha toidu ostmiseks. Paljudes kohtades lõhutakse õlgkatuseid, et katuse õlgi anda loomadele toiduks.

„Postimeest“ loeb igaüks

kes tahab teadlikult osa võtta Eesti politilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Wõitlus tööpuuduse wastu.

See on üheks praegusaja tähtsamaks küsimuseks. Ja selle küsimuse otstarbekohasest lahendamisest oleneb nii mitmeski riigis kodurahu ja julgeoleku tunne.

Meie wabariik on sellest walusast küsimusest wähem puudutatud kui mitmed teised riigid, kuid küsimus on siiski niiwõrt tähtis, et temale wäga tõsist tähelepanu tuleb pöörata. Just möödunud talwel suurenes meil töötute arw tunduwalt ja on karta, et tööpuudus tulewal talwel weel teravamaks läheb.

Sellest teadmisest juhituna wõttis praegune walitsus pea pärast ametisseastumist küsimuse energiliselt käsile — loodi komisjon, kes selle küsimuse lahendamiseks ettepanekutega peab esinema. Komisjon jagunes kolmeks alakomisjoniks, kellest üks juba oma ettepanekutega on esinenud.

On wäga tervitatav komisjoni otsus, et ümberkorraldatud tööbörsile juure tuleks luua ka kutsewaliku nõuandekohad, kes koolidega tihedas kontaktis töötaksid. Kui see kawatsus ellu wiiakse, siis aitaks see omajagu kaasa ka töötaoleku wähendamiseks intelligentsi hulgas. Ei kuhjuks waheset haritlasi enam senisel määral aladele, kus töowäljawaated puuduwad.

Hädaabitöödest õnneledes, soowitatakse neid korraldada ka maal, kusjuures need tööd komisjoni arwates peaksid kandma säärast iseloomu, et nad looksid töötuile edaspidi elamiswõimalusi. See tähendab: soowitatakse pöörata wajalikku tähelepanu sisekolonisatsioonile. Selle küsimuse kaalumine kuulub küll teise alamkomisjoni, kes oma töö weel ei ole lõpetanud, aga kuna teiselt poolt ühtlasi teated lehtedesse on ulatunud, et sisekolonisatsiooni küsimus tuleb asundusnõukogus kaalumisele, siis oleks põhjust selle juures peatuda.

Sisekolonisatsiooni probleem on praegu mitmes Euroopa riigis teravalt päewakorral, näiteks Austrias, Saksamaal jne. Meil ei ole sellele küsimusele senini wajalist tähelepanu pööratud. Maareformi teostamise suurpäewil oldi meil nähtawasti arwamisel, et meil kõlbulikku maad kõigile jatkub. Pärast hakati asunikele paarismeest kõrwale panema ja uutele asujaile wähem maad andma. Kuid maanäljast weel 3—4 aasta eest ei kõneldud. Arwati enam-wähem üldiselt, et meil kõlbulik maa täie intensiiwsusega weel ei ole ära kasutatud. Wiimaste aastate madalad põllumajandussaaduste hinnad aitasid seks kaasa, et tõsisemalt hakati kaaluma küsimust, kas talumajapidamise intensiiwsuse tõstmise teel senisest suuremal määral wõimalik on taludes tööd anda.

Nüüd juba kõneldakse maal maanäljast ja teravnenud tööpuudusest. Linnades aga on tööpuudus käega katsutawalt kaswanud. Nii nagu mujal, on ka meil hakatud kõnelema sellest, et tuleb inimesi linnadest maale juhtida, kuna nad praegu aga wastupidises suunas liiguwad, nimelt maalt linna woolawad.

Nii siis oleme ka meie sisekolonisatsiooni tähtsuse äratundmiseni jõudnud!

Kui mõne aasta eest julgesin kõneleda niinimetatud äraelatamis-majapidamiste loomisest, siis hoiatati inimesi asetamast olukorda, mis ei wõimalda neil oma kultuurilisi nõudmisi rahuldada. Kuid linnas töötamata olles ei saa juttugi olla kultuuriliste nõuete rahuldamisest, kuna puudub igapäewane leib tema materjaalses osas.

Sisekolonisatsiooni teele asumine toob senisest teravamal kujul päewakorrale küsimuse, kuidas maal lisatööd muretseda hooaja-töölistele ja neile, kellel oma majapidamiset rohkesti waba aega üle jääb? Ja wiimaste hulka kuuluwad ka juure tulewad äraelatamismajapidamiste omanikud.

Siin peab hakkama lausa hoolega ja täie tõsidusega arendama kanakaswatust, mesilaste pidamist ja aiandust. Nii näiteks näib meil mesilastepidamine wiimaseil aastail wähjakäiku teinud olewat. Ja ometi tohiks nende tillukeste tööloomakestega mässamine üsna huwitaw töö olla!

Ühtlasi tuleb paratamatult üsna tõsiselt mõtelda kodukäsitöö hoogsamale arendamisele. Nais-kodukäsitöö korraldamise alal oleme suutnud juba mõndagi korda saata. Teed on rajatud ja tuleb püüda endisest rohkemale arwule kätele tööd anda. Kuid meeskodukäsitöö korraldamise peale ei ole meil kuigi palju mõeldud, kuigi üksikutes kodumaa nurkades mehed sellel alal tööd leiawad. Ma ei eita sugugi neid suuri raskusi, mis selle küsimuse lahendamisega ühenduses, kuid praegune hädaolukord kohustab meid oma organiseerimiswõimet teravale proowile panema.

Teiselt poolt tuleks krediidipolitiliste abinõudega püüda kõwendada oma sisetarguse. Suurte lootuste panemine senisest hoogsamal wäljaweo arendamisele ei näi esialgu paika pidawat, kuna kõik riigid püüawad wälismaa kaupade sissewoolu igasuguste abinõudega takistada. Sisetaru senisest põhjalikum ärakasutamine omamaa saaduste mahutamiseks tõotab teataw. wäljawaateid tööpuuduse kahandamisel. Siin aga peab panganduse, riigi rahapolitika, riigi käsutuses olewate majanduspolitikute ja eramajanduselu töökaptenite wahel tihe koostöö ja wastastikune arusaamine walitsema.

Majandusmees.

Lõuna-Jütlandi talupojad wajawad abi.

Saatkond kuninga ja peaministri jutul.

Kopenhaagenist, 7. apr. Nagu oli oodata, tekkis teisipäeval Stenderupis talupoegade rahutusi. Protestikoosolekule talupoegade juhi Nisseni tallu oli kokku tulnud 2000 isikut. Kopenhaagenist saadeti 50 meheline politsei salk kohale, kellel korda läks sälka laiali saata. Kokkupõrkel sai mitu inimest wigastada.

Kolmapäeval käis Lõuna-Jütlandi talupoegade saatkond kuninga juures ja esitas temale aruande talurahwa seisukorra kohta.. Esitus käis ka peaministeri Stauningi juures ja nõudis tungiwalt sunniokšjonite ärakaotamist Lõuna-Jütlandis ja moratooriumi andmist talupoegadele. Peaminister lubas asja uurida.

Loteriipiletid, mis ei võida, ostetakse tagasi.

Nehatu Rahvamaja loteriitoimkond ostab need piletid tagasi, mis lõpploosimisel ei võida, ja maksab 75 senti tükk. Tagasiostmise tingimused, kord, aeg jne. teatatakse peale lõpploosimist, ühes võitude nimekirjaga. Loosimine 17. aprillil s. a.

RISTIÄSS ON TRUMP

Edgar Wallace'i romaan

2

„Teie ostsite Transome'i wõõrastemaja noorelt proualt Rachemeyerilt summa eest, mis moodustab ainult kahekümnendiku osa ta tõelikust hinnast. Siis omandasite lord Betholi grafiidikaewanduse kaheteistkümne tuhande naela eest, kuna ta hind on wähemalt sadatuhat naela. Wiimase wiieteistkümne aasta jooksul olete omandanud ühe walduse teise järele, imestamiswäärse kiirusega ja imestamiswäärse hinnaga.“

Kolonel naeratas.

„Ütlete mulle meelitusi, härra Stafford King,“ ütles ta peaaegu teatud irooniaga, „seda ma ei unusta kunagi. Kuid ärgem laskem silmist selle kõneluse eesmärki. Teatan teile, kriminaalpolitsei-ülemale, et mind ähwardab oht, ja nimelt ühe üsna alatu wõllaroa poolt, kes on waras ja peale selle arwatawasti weel mõrtsukas. Loobun sellega igasugusest wastutusest nende wahendite pärast, milliseid ehk olen sunnitud tarwitama Ristiässa wastu,“ urises ta.

„Kas olete teda näinud?“ küsis Stafford.

Kolonel kortsutas otsmikku.

„Ta elab weel, niipalju kui tean — kas pole tõsi?“ torises ta edasi. „Kui ma oleksin teda näinud, kas arwate, et ta siis weel kirjutaks mulle kirju? On teie otsene kohus teda areteerida. Kui te seal Scottland Yardis nii palju kallist aega ei wiidaks ausate ärimeeste eraasjusse segamisega...“

Nüüd naeratas Stafford King awalikult ja tagasihoidmatult. Ta hallid silmad otse tantsisid salajasest heastmeelest.

„Julgust teil igatahe ei puudu!“ ütles ta imetelles ja lahkus siis pikema jututa toast.

Ristiäss ja ta nimekaart

Niisugusel õhtul oli kahtlemata parem istuda teatris endas kui seista lawa sissekäigu juures. Wihma walas ojadena, ja külm põhjatuul wilises kitsas tänawas, mis peatänawalt wiis selle tillukese sissekäigu juurde.

Kuid Stafford King eelistas siiski seista wäljas ja nimelt umbtänawa kõige pimedamas sopis, kust pääsis warietee „Orpheumi“ sissekäigu juure. Ta surus end weelgi sügawamale müüri warju, kui ta silmas kogu, kes tuli parajasti wäikeste tippsammudega allapoole ja nüüd silmapilguks peatus ukse ees, et wihmawarju kokku lasta.

Pinto Silva, elegantselt riietunud, walge roos laitmatult istuwa fraki nööpaugus, noogutas üksköikselt uksehoidjale.

„Jälk ilm, Joe,“ ütles ta. „Preili White pole weel ära läinud, eks?“

„Ei, weel mitte, härra Silva,“ ütles mees alandlikult. „Ta alles lahkus mõne silmapilgu eest lawalt. Kas pean talle ütlema, et olete siin, härra Silva?“

Pinto raputas pead. Ta oli kauni wälimusega, umbes kolmekümnewiie aastane mees. Ta tõmmu jumi, mustad silmad, üleskeeratud wurrud ja pehme lõug wõisid mõnda inimesse mõjuda weetlewalt. Kui ta mõtles minewikule, wõis ta endale tagasihoidliku uhkusega tunnustada, et ta oli tunnud naisi, kes olid temasse pöörasELT armunud.

Noor tütarlaps, kes praegu tuli koridori mööda rutates allapoole, ja sellejuures nööpis oma jakki kinni, jäi meest nähes nagu naelutatult silmapilguks seisma, ja ta näost libises üle pahane ilme. Ta oli naise kohta liiga suur, kuid täiuslikult proportsionaalne, ja kindlasti rohkem kui ilus.

Pinto kergitas naeratades kübarat.

„Tulen praegu etenduselt, preili White, mängisite suurepäraselt.“

„Tänan,“ wastas neiu lihtsalt. „Ma ei näinud teid sees.“

Mees noogutas.

Ta peanoogutuses oli midagi, mis neiut eksitas. See noogutus näis ütlewat, nagu neiu ei kõneleks tõtt ja nagu Pinto näeks ta läbi. Kuid siiski ta lepib neiu pisukese walega, et teha talle headmeelt.

„Kas see on kõik, mida soowite?“ küsis Pinto.

„Jah, kõik,“ wastas neiu wiisakalt.

Ta tahtis nähtawasti keskustelu lõpetada niipea kui wõimalik, ei teadnud aga õieti, kuidas pidi sellega algama.

„Kas teie riietustuba on mugaw ja ametkaaslased kõik wiisakad ja wastutulelikud?“ küsis Pinto. Selge mulle ainult, kui keegi peaks teid halwasti kohtlema wõi teile muidu tuska walmistama — ma lasen ta jalamaid wijata wälja, olgu see kes tahes, direktorist alates.“

„Ah, tänan,“ wastas neiu rutates, „nad on aga kõik wäga wiisakad ja kenad.“ Ta ulatas noormehele käe. „Mul on kahju, kuid ma pean nüüd minema, mind oodatakse.“

„Üks silmapilk, preili White.“ Noormees niisutas keele otsaga huuli ja jättis äärmiselt kohmetu mulje. „Wahest wõiksime kord pärast etendust kuhugi sööma minna? Te teate, preili White, kui palju te mulle olete ja nõnda edasi...“

„Jah, ma tean, et ma teile midagi olen, ja nõnda edasi,“ ütles Maisie White, kusjuures ta häälest kõstis pisut irooniat. „Kuid kahjuks ei hooli ma õhtusöökidest ja nõnda edasi...“

Ta naeratas jälle ja ulatas talle uuesti käe.

„Nüüd ma pean aga tõesti minema.“

„Kas teate, Maisie...“ algas noormees.

„Head öö d,“ ütles neiu ja astus taast kiiresti mööda.

Kui neiu kadus pimedusse, waatas Pinto talle kerge kulmukortsutusega järele ja läks siis õlgu kehitades uksehoidja juure tagasi.

„Saatke keegi minu auto järele,“ urises ta.

Ta ootas läbematult, näris närwlikult oma sigarit, kuni uksehoidja wihmastnõretaw kogu ilmus uuesti ta ette ja talle teatas, et auto teda tänawanurgal ootab...

Pinto lõi oma wihmawarju lahti ja läks läbi woolawa wihma auto juurde.

Pinto Silva oli kuri. Milline häbematus, kohelda teda nii! Mis ta õieti mõtles endast! Tema, Maisie, kes oma koha oli saanud ainult tänu temale, kelle tulewik oli tema käes!

Pinto kõneleb tema isaga. Seda ta ei lase endale enam kauemini meeldida. Korraga tundis ta kerge hirmuga, et ta neiut kartis. See näis küll uskumatu, ei lasknud end aga enam kauemini salata. Weel kunagi ta ei olnud tunnud ühegi naise ees midagi säärast, neiu silmis oli midagi, mis tegi ta araks ja ühtlasi wihaseks. Auto peatus ühe läänelinnaosa inimestest tühjal tänawal. Pinto keeras elektriwalguse põlema ja nägi, et kell oli wähe üle üheteistkümne. Konwerentsiks ei olnud tal praegu weel mingit meeleolu, weel wähem tahtmist oli tal neil kriitilisil päewil kokku puutuda koloneliga.

Ta sammus läbi tumeda koridori, astus tõstukisse ja sõitis üles kolmanda korrani. Siin wäike elektrilamp walgustas ainult seewõrd, et waewalt wõis näha raskeid pähklipuust uksi, mis wiisid Spillbury sündikaadi büroosse. Pinto wajutas kuhugile nupule ja astus suurde, mugawasti sisustatud saali.

Saalis istus üks mees elektriahju ees ja hoidis põlwedel üht kirjutusblokki, tehes sellesse pliiatsiga märkmeid. Ta waatas ehmunult üles, kui Pinto sisse astus, noogutas aga talle siis sõbralikult peaga. See oli Olaw Hanson, koloneli sekretär. Oma lameda, ilmetu näoga ja harjastetaoliste, ülespoole harjatud juustega, tuletas ta Pintole alati meelde koera, kelle karw on pöetud lühikeseks.

„Tere, Hanson, kas kolonel on juba siin?“

„Teid oodatakse.“

„Kas teie ei tulegi sisse?“ küsis Pinto imestades, käsi ukse pidemel.

Olaw Hanson raputas pead.

„Pean minema koloneli korterisse ja tooma sealt mingisuguseid pabereid,“ ütles ta. „Peale selle ei ole mind sinna waja.“

Ta naeratas, põgusalt ja wastu tahtmist.

Pinto waatas talle terawasti otsa, oli aga liiga tark selleks, et asetada talle mingeid uusi küsimusi. Ta astus järgmisse, luksuslikult sisustatud tuppa.

Toa keskel oli suur laud. Pinto istus kolonelist paremale suurde tugitooli ja noogutas toasolijaile pead. Direktorid olid peaaegu kõik koos — Jackson, Gresswell, ja laua allotsas Lollie Marsh oma ümmarguse lapsenäoga, millel oli alati imestunud ilme.

„Kus on White?“ küsis ta.

„Kolonel luges üht kirja ega wastanud kohe.

Wähe aja pärast wõttis ta näpitsad nimalt ja pistis taskusse.

„Kus on White?“ kordas Pinto.

„White'i ei ole siin,“ wastas kolonel. „Ei, täna ei ole White'i siin,“ kordas ta weel.

„Mis on siis juhtunud?“ küsis Pinto.

Kolonel sügas lõuga ja wahtis lakke.

„Ma lõpetan praegu seda Spillbury asja,“ tähendas ta, ja White'il ei ole sellega mingit tegemist. See äri ei olnud temale meeltmööda. Mulle näib, ta muutub jumalakartlikuks wõi jälle muutub selliseks ta tütar.“

(Järgneb.)

Werine kurbmäng Tartus.

Wend laskis wennale neli kuuli ja tappis wiiendaga enese

Neljapäewa õhtul kell ½6 laskis Gerhard Markwardt (31 a. wana) Jakobi tän. nr. 20 oma korteris, rewolwrist oma wenna Harry Markwardti, 23 a. wana, peale. Mõrtsukas laskis oma ohwrile neli kuuli, mis kõik tabasid. Wend wajus raskete haawade tõttu meelemärkusetult põrandale. Laskmine sündis köögis. Kohe pärast seda läks mõrtsukas oma tuppa, heitis woodi ja lasi endale kuuli peastläbi, mis silmapilkse surma tõi. Kuriteo kohal wiibis ka wendade ema. Esimesel wõimalusel ruttas ta abi otsima.

Julma teo kordasaatja elas ühes oma wennaga ema juures. Wanemad on jõukad inimesed. Neile kuuluwad Jakobi tänawal kolm maja, nr. 18, 20 ja 22. Mõrtsuka isa on Wõrus ühe tuntuma wäliskapitaliga töötawa linafirma juhtiwaid jõude. Üks poegadest teenib isa juures Wõrus, teine Petseri osakonnas, kuna tapja ühes oma wennaga alaliselt ema juures elas. Kasutada oli awar korter, kus peale köögi ja kõrwalruumide kuus tuba.

Põhjused,

mis sundisid wenda relwa haarama wenna wastu, pole weel täies ulatuses selgunud. Nagu kuuleme, on kuriteo eelmänguks wäliselt üsna

tühised asjaolud,

Tapja on kauemat aega ka ülikoolis õppinud, kuid pidi töö katkestama terwislikel põhjustel. Wend, kelle ta tappis, oli ametilt kullassepp. Töötas waremalt ühes Aleksandri tänawal asuwas kullassepa töötoas. Möödunud talwel oli ta sunnitud teenistusest loobuma. Isa seadis talle oma maija wäikese töötoa sisse. Korraliku töö tõttu olnud temal tellimisi rohkesti.

Ema olnud parajasti

köögis toitu walmistamas,

kus wiibinud ka Harry Markwardt. Hiljem tulnud lööki ka Gerhard Markwardt. Aetud juttu ja räägitud niisama päewasündmustest. Ema tähendanud korra sõitlewalt Harryle, et mispärast on asetatud sööginõu puhwetikapile. See olla omakorda ärlnud teisele wennale Gerhardtile, et wahest sina oled nõud sinna asetanud.

Sõnagi lausumata haarab nüüd roimar taskust rewolwri

ja tühjendab selle neli korda wenna sihis. Ema, kohutawast sündmusest wapustatud, ruttab abi otsima. Tuppa tagasi tõtates

awaneb õudne pilt.

Harry Markwardt lamab meelemärkusetult maas ega liiguta ennast. Mõrtsukas aga oli waheajal kadunud tagumisteesse tubadesse. Esialgu on kogu tähelepanu pööratud maaslamawale. Mõne hetke pärast tuleb ta siiski meelemärkusele ja hakkab appi hüüdma ning oigama. Wõtab pakutud klaasi wett. Kogu majas polnud tollel hetkel ainustki meeshinge. Raskelt haawatu abistamiseks mindi naabrimajast inimest kutsuma. Ema ruttab ülemisele korrale, kus telefon asub, et politsele õnnetusest teatada.

Gerhard Markwardt

lõpetas 1. juunil 1918. aastal Pskowas Sergiewski reaalkooli 6 kl. Astus Pskowas ühtlustkooli ja omandas lõputunnistuse 12. mail 1919. aastal. Wahepeal ohtsermund Eestisse. 27. sept. 1920 a. alates wabakuulajana Tartu ülikooli õigusteaduskonnas. 1924. aastal sooritab haridusministeeriumi juure käpsus- ja tõlgendusekspermite komisjoni eksamid aineles, mis nõuiawad ja astub juba üliõpilasena 1924. aastal kaubandusteaduskonda. Samal aastal läks üle õigusteaduskonda. Lahkus ülikoolist lõpetamatult 22. märtsil 1929. a.

Waheajal oli haawatu juba roomanud eeskotta.

Abi saabumisel awitati H. Markwardt istulile seina najale, kusjuures ta juba mõistusele tulnud ja ütlenud: „wend laskis minu peale! Imelik küll, olen peast haawatud, aga jalad ei taha sugugi liikuda.“ Ohwril oli aga teadmata, et peale selle weel kolm kuuli olid raskeid haawu tekitanud. Kriminaalametnikud ühes arstide ja kohtuwõimude esindajatega jõudsid kiiresti kohale. Raskelt haawatu toimetati autoga ülikooli haawakliinikusse Toomele. Politseiwõimude kohalejõudmisel

leiti mõrtsukas omast toast woodist lamamas kuulihaawadega peas.

Paremasse kätte oli jäänud rewolwer ja pahemas peegel, mida kasutanud, et kuul tõesti sihti tabaks. Kuul on läbistanud pea paremast meelekohast ja wäljunud wasakult. Surm on olnud arwatawasti silmapilkne. Laip toimetati ülikooli wana anatoomikumi.

Samal õhtul wõeti kliinikus ette

operatsioon raskesti haawatud H. M. juures.

Järelewaatusel selgus, et üks kuulidest on lastud seljatagant ja jäänud peatuma pealuus. Samuti on teine kuul seljatagant lastuna riiwanud seljaüdi, tunginud kehast läbi ja jäänud peatuma kõhu naha alla. See kuul on wahest kõige kardetawam olnud, kuna tehti kindlaks

soolte wigastused ja seljaüdi riiwamine

mis wõis esile kutsuda osal. halwatuse paremas jalas. Nimetatud kuul kõrwaldati ajawiitmata operatsiooni teel. Kolmas lastud kuul on jäänud peatuma paremapoolsesse kopsu tippu. Neljas kuul on läbistanud istmiku.

Mõrtsukas on lasknud üldse wiis kuuli. Nendest neli wennale, ühe omale, kusjuures üks leidunud weel rauas ja üks kajetis. Laskeriist on browning F. N. süsteemi, kaliiber 6.35. Neljapäewa õhtuks polnud haawatu seisukord eriti raskemaks muutunud. Jääb waid esialgselt selgusetuks, millised asjaolud sundisid wenda tõstma relwa wenna wastu. Kuuldawasti olla mõrtsukas kannatanud

närwirikete all,

mille pärast tal arstlikke rawimisi olnud. Üldiselt on ta eriti inimestest eemale hoidnud. Pole armastanud kellegagi kõneldagi. Jätnud mulje, nagu kardaks ta kokkupuuteid teistega. Ka olnud G. Markwardt wäga sõnakehw ning alati omaette.

Erilisi pahandusi ega tülisid wennaga wõi wanematega polewat olnud. Nii näib siis tõenäolik olewat, et

jätkus tühisest märkusest,

et teda tasakaalust wälja wiia ja mõtlematut tegu korda saata. Wõib ka wõimalik olla, et roimar rewolwrit alaliselt taskus kandis ka enesetapmise kawatusega.

Haawatu seisukord.

Raskesti haawatud Harry Markwardti seisukord haiglas pole öö jooksul pahemaks muutunud. Siiski on wõidud kindlaks teha wähemas ulatuses tõhukoopas infektsiooni kujunemist, mis tekkinud soolte wigastuste tõttu kuuliga. Haige seisukord oleneb organismi tugewusest ja kõhukelme wastupanuwõimest infektsioonile. Muuhulgas on tekkinud kõhus walusid, mis aegajalt korduwad. Haawatu kriitiline seisukord wõib kesta arstide arwates umbes wiis päewa. Laheneb olukord soodsalt, wõidakse asuda operatsiooni teel kõrwaldama kuule peast ja kopsust. Praegu osutub see täiesti wõimatuks. Temperatuuri erilist tõusu pole reedel wõidud märkida. Kuriteo ohwer on suutnud alal hoida, waatamata kriitilisele olukorrale, rahuliku meeleolu.

Wana meremehe mälestused mereseiklustest.

Järgmises

«Nädala Postimehes»,

mis ilmub pühap., 10. apr. keskpäewal, hakkawad ilmuma põnewad

mälestused mereseiklustest

kapten K. Larens'i, Käsmu merekooli endise juhataja sulest.

Läbi sõitnud kõik maailma mered, jutustab wana kapten wõitlustest tormidega, laewahukkudest, madrustemässudest, lahingutest neegritega, jubedaist elamustest haikalade keskel, lõbusaid lookesi sadama- ja mereseiklustest, lõunamaa ööde wõlust ja troopikalinnade ilust.

„Nädala Postimehe“ ja tema hinnata kaasande „Sõdemete“ sisu mitmekesidus ja wäärtus ei waja pärast seniste numbrite ilmumist enam soowitust: artikleid, joonealuseid, pilte, eriosakonnad spordi, filmi, moe, teatri, muusika, kunsti, kirjanduse, male alal; ristsõnade mõistatusi jne.

„Nädala Postimees“ ilmub müügile pühapäewa keskpäewal.

Kuulutusi wõetakse wastu laupäewal kella 5-ni p. l.

Hind ainult 5 senti.

Tardieu awas walimiswõitluse.

Prantsuse peaminister seletas oma wälis- ja sisepolitilist usutunnistust.

Pariisist, 7. aprillil. Prantsuse peaminister Tardieu pidas kolmapäewa õhtul suurel banketil Bullieri saalis politilise kõne, mis oli ühtlasi walimiswõitluse awakõneks.

Wälispolitika alal, seletas Tardieu, on Prantsusmaa esimeseks ülesandeks rahu organiseerimine. Sõjast osawõtnute inimpõlwel, kes nüüd esimest korda walitsuse eesotsas seisab, ei ole mingit teist soowi ega kindlamat tahtmist, kui juba nimetatud. Sellele sihile wiiwad kaks teed: kui puudub wõimalus wastastikuse kaasabi kindlustamiseks, siis tuleb rahwusliste sõjajõudude määramiseks wabadus anda, kui aga kaasaitamist suudetakse organiseerida, siis wõib sõjajõude wähendada. Seda edu ja ettewaatuse politikat on Prantsusmaa omaks pidanud ka wiimase parlamendi elueal 1928—1932. a.

Selle parlamendi eluea alul oli Prantsusmaal soodsas wälispolitilises olukorras walida kolme sihi wahel: kas negatiiwne rahwuslus, julge internatsionalism wõi leplikkus. See wiimane meetod olewat wõidu saawutanud. Internatsionalismi soowitas sotsialistlik erakond, aga teiste hulgas ka Briand lükkas selle tagasi. Kui waadelda Prantsusmaa piiri olukorda ja ähwardawat Hitleri liikumist Saksamaal, tullakse lõppjäreldusele, et politika, nagu näiteks Reinimaadelt lahkumine ilma kindlustusteta Prantsusmaale, wastuwõetaw ei ole. Prantsusmaa on wiimastel aastatel ikka wahemehe osasse asunud.

Suhetes Saksamaaga on näidanud Prantsusmaa tahet kokkuleppeks. Prantsusmaa näeb aga, et Saksamaa ei ole mitte alati talle wastanud samaga. Sellepärast Prantsuse walitsus ja enamus Prantsuse parlamendist — juure arwatud ka radikaalne wastasrind — on seadnud teatawatele teoriatele wastukaaluks lepingutest ja allkirjast lugupidamise seisukoha.

Tardieu käsitles oma kõnes ka wäewähendust ja toonitas, et sellest jatkub Prantsusmaa kaitsmiseks süüdistuste eest imperialismis.

Edasi puudutas Tardieu tööpuudust küsimusi ja rahanduspolitikat, mainis Poincaré stabiliseerimispolitikat, Prantsusmaa riigitulude head seisukorda ja tõrjus tagasi etteheited, nagu oleks walitsus warakambreid tühjendanud.

Lõpuks lükkas Tardieu tagasi wäited, nagu oleks eelarwes puudujääke.

Tardieu kõne on kõigis politilistes ringkondades suurt mõju awaldanud. Walitsusmeelsed lehed kiidawad peaministri kõnet. Ka mitte just enamuse lehed tervitawad enamikus Tardieu asjalikkust ja loiaalsust oma politilistele sõpradele. Wastasrinna lehed arwustawad kõnet päris lühidalt.

Suurriikide konwerents äpardus.

Saksamaa ja Itaalia wastuseismise tõttu ei saadud kokkulepet Donauliidu asjus.

Konwerentsi jatkatakse Genfis?

Londonist, 8. aprillil. Suurriikide konwerents Londonis piirdus reedel komisjoni koosolekut. ja astus laup. kl. 10 uuesti kokku. Wahepeal pidas weel koosolekut delegatsioonide juhtidest koosnew komisjon. Poolametlikult seletatakse küll, et konwerentsil on awaldunud üldine ja üksmeelne soow Donau riikide raskustele leida lahendust, kuid tunnistatakse, et pikkade läbirääkimiste kestel on üles kerkinud probleemid, milles

oli wõimata praegu kokkulepet saawutada.

Mõne osawõtwa riigi delegatsioon seletas, et ta peab wahepeal astuma ühendusse oma walitsusega, et saada uusi juhtnööre. Selle tagajärjel juba reede õhtul oli ette näha, et konwerents laupäewal katkestatakse ja hiljem uuesti kokku astub, kas Genfis wõi mõnes teises Euroopa mandri linnas. Arwatakse, et konwerentsi waheaeg ei kesta kaua, kuna Donau probleemi siiski peetakse wäga tungiwaks.

Peaasjalikult oli

lahkuminekute põhjuseks

olnud asjaolu, et mõned osawõtjad riigid ei olnud nõus loobuma oma õigustest enamsoodustuse klauseli alusel Donau riikide suhtes, waid olid nõus teiste abinõudega pakkuma Donau riikidele wõimalust majanduslikke soodustusi luua omawaheliseks koostööks.

Juba kolmapäewa hilja õhtul sai teatawaks, et konwerentsi koosolekul on tekkinud lahkarwamisi ühest küljest Prantsusmaa ja Inglismaa, teisest küljest Saksamaa ja Itaalia wahel. Oli kaks küsimust, kus arwamised lahku lähewad. Üks küsimus on, kas tuleb ka

Bulgaaria

wõtta Donau majandusliitu ja teine küsimus oli, kas Donau riigid peawad eraldi konwerentsiks kokku tulema. Prantsuse ja Inglise esindajad olid selle poolt, et nelja suurriigi konwerentsi poolt wälja töötatud ettepanekud esitataks Donau riikide konwerentsile. Saksa ja Itaalia delegatsioonid arwasid selle wastu, et

Donau riigid ei suuda õiglast lahendust saawutada,

ja et kawa, mis Donau riikide konwerentsi poolt walmistatakse, oleks surweline Austriale ja Ungarile, kuna wäikeliidu riigid seataks arwatawasti soodsamasse seisukorda.

Suurriikide lahkuminewad majanduslikid huwid on loonud seisukorra, millest praegusel silmapilgul

wäga raske üle saada.

Konwerentsi aluseks wõeti teatawasti Prantsuse ettepanekud Donau riikide majanduslliidu asjus. Konwerentsil esitati aga Saksa ja Itaalia delegatsioonide poolt uued ettepanekud, mis wäga tuntawalt lahku lähewad Tardieu kawadest. Inglise delegatsiooni ringkondades teatatakse siiski, et seisukord ei ole täitsa lootusetu. Takistustest olewat wõimalik üle saada ja lähemal ajal wõiwat loota, et koostatakse kawa, mis wastuwõetaw on kõigile huwitatud riikidele.

Ka Bulgaaria tahab abi.

„Times“ teatab Sofiast, et Bulgaaria walitsus tegi oma saadikule Londonis ülesandeks nõuda, et kawasse wõetaks ka Bulgaaria aitamine koos teiste Donau riikidega.

Lõpukoosolek.

Hiljem teatatakse: Nelja riigi konwerents astus lõpukoosolekuks reedel kokku. Komitee aruandes tehakse wististi ettepanek konwerentsi määramata ajaks edasi lükata.

Saksa delegaat von Bülow awaldas ajakirjanduse esindajatele kahetsust selle kohta, et konwerents on wõtnud seesuguse pöörde. Ta ütles, temal on olnud tunne, et seisukord on liiga keeruline, et seda kolme päewaga wõimalik oleks lahendada.

Grandi ütles: Nüüd on lõpp. Meie oleme teinud, mis wõimalik.

Flandin, kellelt küsiti, kas wahest wiimasel minutil seisukord ei wõiks muutuda, kehitas õlgu ja ütles: „Meie peame lootma

„Zepp“ rekordajaga Pernambucos.

61 tunniga üle ookeani.

Pernambucost, 8. aprillil. „Graf Zeppelin“ jõudis neljapäewal kell 11,30 Pernambucosse. Sellega on õhulaew teostanud oma teise tänawuse ookeanilennu. Lend on kestnud 61 tundi, mis on rekordaeg. alati!“

Rekordlendur Hawks kukkus alla.

„Inimene kuul“ toodi rusude alt meelemärkusetult wälja.

Worcesterist, 8. aprillil. (Ühisriikide Massachusetti osariigis). Siin tabas raske lennuõnnetus Ameerika lendur Frank Hawksi, keda tunti „Inimene-kuul“ nime all. Hawks oli teatawasti see lendur, kes hiljuti püstitas kiiruse rekordi Euroopa pealinnade wahel lennates, kuna ta tahtis sellega näidata, et lennuposti saadetisi toimetatakse liiga aeglaselt edasi. Tema käes oli ka Ameerika ülemandri-lennu kiiruse rekord.

Hawks oli lennul sama lennukiga, millel püstitas oma rekordi. Seni selgitamata põhjustel langes lennuk maha ja purunes. Lendur toodi rusude alt wälja meelemärkuseta seisukorras. Ta on saanud wäga raskesti wigastada. Lenduri nägu on täiesti purustatud.

Mäntsäla mässajatele amnestia?

Helsingist, 8. aprillil. Nagu „Uusi Suomi“ teatab, esitatawat parlamendile seaduseelnõu Mäntsälä mässajatele amnestia andmise kohta.

Kas täna Tartu hädaabitööde lõpp?

Hädaabitööde krediidid on lõpul ja kui linn walitsuselt uusi summasid juure ei saa, siis tuleb käesolewal laupäewal kõik wälistööd lõpetada. Raha jatkuks weel ainult õmblustööde ja haritud töötute tegewuse jatkamiseks 1. maini.

Kuna wälistööde lõppemisega oleks päisatud 1200 isikut wabale tööturule ja seal töö otsijaid praegu isegi küll, siis satuksid wallandatud wäga raskesse seisukorda.

Neljapäewal saatsid töölised ja saatis linnawalitsus Tallinna teedeministeeriumile telegrammi, milles paluti kõiki wõimalusi katsuda raha muretsemiseks. Telegrammide peale sõitsid reedel Tallinnast Tartu olukorraga tutwunema ministeeriumide esindajad.

Nad tutwusid siin olukorraga ja lubasid selle laupäewal Tallinnas teatawaks teha, kus siis selgub, kas saab weel kõigi pingutuste peale tööd jatkata wõi tuleb töö katkestada.

Tähtwere mäe all on kalda täitmise töö suure pori tõttu muutunud praegu wõimatuks ja tuleb ka siis katkestada, kui saadakse rahalisi wõimalusi edasitöötamiseks. See katkestamine on siis muidugi ajutine.

Kasuprotsendi normid määrati kindlaks.

Teatawasti töötas maksudewalitsus kaubanduse ja tööstuse keikmiste kasunormide määramise kallal. Need on nüüd lõplikult kinnitatud, kusjuures üldise tendentsina wõib märkida normi alandamist. Alandatud on normi esijoones neile ettewõtetele, kus sissewee piiramisega kaubandus tagasi läinud ja samuti neile ettewõtetele, eriti maal, kus wäikese ostujõu tõttu samuti läbikäik tunduwalt wähenenud. Kõrgendatud on ainult kuld-, hõbe- ja kalliskiwide kaupluste kasuprotsenti, kuna wiimasel ajal nende läbikäik on suurenenud seetõttu, et inimesed on paigutanud oma warandusi wäärtustesse, ja ka waluuta kõikumistega on need ettewõtted kasu saanud. Samuti tõsteti ka näitelawadeta kinode kasuprotsendi norme 2 punkti wõrra ja autoning omnibuseliinidel 1 punkti wõrra, kuna wiimasel ajal nende tarwitajaskond on suurenenud. Uute liikidena wõeti sisse üüritelefonid, klawerite wäljaüürimised, pruugitud grammofoniplaadid ja muusikariistad.

Eksportõli weotariisi alandati.

Tariifinõutoga eisel koosolekul otsustati eksportkaubana ettenähtud põlewkiwi õli weotariisi alandada 2. klassi wõrra.

Prof. Wilhelm Ostwald †.

Berliinis suri 79-aastasena prof. Wilhelm Ostwald, üks kõige suuremaid saksa teadlasi ja mõtlejaid. Oma teenete eest keemikuna ja loodusfilosoofina, „energeetilise maailmawaate“ loojana ja füüsikuna sai Ostwald 1909. a. Nobeli auhinna.

Kaubawahetus Belgiaga.

Belgia wälisministeeriumi ametlik häälekandja awaldas hiljuti kirjutise, milles muu seas puudutas Eesti-Belgia wahelist kaubawahetuse küsimust. Märgitakse ära, et möödunud aastal on Belgia sisse wedanud kaupu Eestist 4,5 milj. krooni eest, kuna samal ajal Eestisse wälja weeti ainult 1,5 milj. kr. eest, seega Belgia kahjuks oli kaubawahetus 3 korda wähem. Belgia leiab, et tuleb abinõusid otsida kaubawahetuse tasakaalustamiseks.

Wenelased nõuawad üle miljoni rikkiläinud metslindude eest.

Riigikohtus oli neljapäewal arutusel N.-Wene kaubanduslise esituse protsess a.-s. „Frigori“ wastu. Omal ajal toodi Wenest suurel hulgal metslinde Eestisse, kust need hiljem transporteeriti Inglismaale. Osa linde jäi aga „Frigori“ külmetusladudesse seisma ja läks seal halwaks. Omawahelise kokkuleppe põhjal pidi „Frigor“ realiseerima rikkiläinud püüd ja tedred Inglismaal, mida ka püüti teha. Kuid inglise wõimud ei lasknud rikkiläinud linde turule saata ja need jäid realiseerimata. Tekkis suurem kahju, mille tasumiseks wenelased pöörasid kohtu poole. Wenelased nõudsid „Frigorilt“ 11.095 krooni. Tallinna-Haapsalu rahukogu ja kohtupalat aga jätsid selle nõudmise tagajärjeta, mispärast wenelased kaebasid riigikohtusse. Riigikohus lükkas otsuse kuulutamise edasi 28. aprillile.

Kuidas aidata kaubalaewastikku.

Wedusid wähe, wõihinnad langenud. — Laewaomanikkude märgukiri majandusministrile.

Oma weod oma laewadele.

Kui meie kaubalaewastiku tähtinsest kõneldakse, siis himatakse teda tihti ainult sellelt seisukohalt, kui paljudele inimestele ta töö d, annab. Kahtlemata on see äärmiselt tähtis, et harilikult on laewanduses üle 3000 kodaniku töö ja sellega wõimaldatakse ligi 8000 kodanikule ülalpidamist (kui juure arwata ka perekonnad). Kuid selle kõrwal ei tohi aga unustada, et kaubalaewastik on meil ühtlasi tähtjaks w ä l i s r a h a allikaks. Wiimaste aastate kohta ei ole küll kokkuwõtteid palju meile on kaubalaewastik wälisraha toonud, kuid eelmiste aastate andmete järele on meie kaubalaewastik iga aasta wähemalt 4 milj. kr. wälisraha annud ja sellega märgatawalt rohkem, kui meile mõned küllalt tähtsad w ä l j a w e o artiklid. Niiid on aga see wälisraha allikas häwinemas.

Möödunud aasta on niihästi m e i e kui ka maailma kaubalaewastikule erakordselt rasketks aastaks olnud. Sõja järele on kuni möödunud aastani maailmakaubalaewastiku maht järjekindlalt s u u r e n e n u d. Läinud aasta sai kaubalaewastiku arenemisele p ö ö r i p ä e w a k s. Suurtes mereriikides pandi kaubalaewastiku ehitamine s e i s m a, sest majanduskriis oli ka kaubalaewastikule sellega komistuskiwiks saanud, et wäliskaubanduse langusega olid wedude wõimalused wähenenud.

Sellega üheksi langesid ka weohinnad. Laewanduse kuludes olid wähenenud ainult kütte kulud, kuid see wähenemine ei tasa aga weel langeliti weohindade langust.

Ameerikaleed tõendawad, et maailmasõja järele on meredel kaupadewedu kaalult kuni 1929. a. tõusnud ainult 3 protsendi, kuid kaubalaewastiku maht on aga 1914. a. läinud aasta lõppkohani tõusnud 45,4 milj. br. rg. tn. kuni 68,7 milj. br. rg. tn., sellega ligi 34 protsendi.

Mõned riigid on maailmasõja ajal ja ka pärast sõda erilise hoolega oma kaubalaewastikku suurendanud. Iseäranis tuleb siin Euroopa riikidest nimetada N o r r a kaubalaewastiku suurenemist. Tänu kaubalaewastikule ongi Norral wõimalik olnud oma suure passiiwse wäliskaubandusele waatamata siiski maksubilansii tasakaalus hoida, sest kaubalaewastik on mõnedel aastatel 400 milj. kr. wälisvaluutat andnud.

On arusaadaw, et sarnane kaubalaewastiku suur arenemine ja weowõimaluste wõrdlemisi wähe tõus on maailmaturel äärmiselt terawa wõistluse wedude saamiseks esile kutsunud. See paljudele laewaomanikkudele täiesti üleejõu käiwa wõistluse tulemuseks on, et juba mitu aastat tagasi olid weohinnad m a d a l a m a l e tasapinnale surutud, kui nad olid enne sõda. Laewanduse kulud olid aga paljudel aladel tõusnud, nagu maksude, palkade, kinnituspreemiate jne. kujul.

Et kaubalaewastiku seisukorraft õieti aru saada, selleks peame arwestama weel järgmiste asjaoludega. Esimeses järjekorras wäärib tähelepanu, et maailmasõjaga on kaubalaewastiku l o o s c e i s põhjalikult muutunud. Kui sõja eel oli weel ligi 4 milj. br. rg. tn. p u r j e k a i d, siis on neid nüüd laewastiku kasuule waatamata järele jäänud wähe üle 1 milj. br. rg. tn. Nõnda on ehitatud peaasjalikult m o o t o r- ja a u r u l a e w u, kelle kiirus purjekatest palju suurem on. Sellega on maailma kaubalaewastiku kogutonnaaži o m a m ö i m e poolest isegi weel r o h k e m tõusnud, kui seda laewastiku mahu suurenemise järele wõiks arwata.

Iseäranis on laewastiku seisukord läinud aastel rasketks muutunud. Mitmed suured ja kuulsad wälisriikide laewaühendused ja ettewõtted, kes on endistel aastatel suurte ülejäägidega töötanud, on nüüd kokkuwarisemist ärahoides suunatud olnud teiste ettewõtetega ü h i n e m a. Nõnda näiteks on Saksamaal, Itaalias jne. mitmed sarnased fusioonid olnud.

S u u r - B r i t a n n i a kaubalaewastiku on ikka ja alati wäga tugewaks ja wõistluswõimeliseks peetud. Kuid niiid on isegi t e m a raskusesse sattunud. 1929. ja 1930. a. andis kaubalaewastik Suur-Britanniale aastas 135 milj. ullstr. wälisvaluutat. Läinud aastal aga ainult 80 miljonit. Niiid on selgunud, et laewaühisused, kes said 1930. a. kasu 4 protsendi., on läinud aastal waewalt 1 protsendi. saanud.

Kaubawedude alal tekkinud wähenemised ja maailmamerel äärmiselt suur wõistlus on loomulikult ka m e i e kaubalaewastiku tegnistuswõimaluste peale mõjunud. Kuid siiski peab ütlema, et meie meremeeste suur w i s a d u s, enesehõiwerdamine ja o s a w u s on neid raskustest nõnda üle kaunud, et meie laewastik on läinud aastal siiski weel töötanud. Kuid halastamata wõistlus ja äärmine jõupingutus on niiid meie kaubalaewastiku sarnasi olukorda wiinud, et tulewiku wäljawaated ähwardawad ä ä r m i s e l t tumedaks kujuneda.

Kaubalaewastiku raske seisukord on sundinud laewaomanikke jõudusid pingutama. Kuid paistab, et waewalt suudawad siin laewaomanikud o m a l jõul wäljapääsu teid leida. Mõni aeg tagasi pöörasid laewaomanikud märgukirjaga majandusministri poole, kus järgmistele asjaoludele tähelepanu juhiti:

Wiimasel ajal on kaupade wedu merekaubanduses äärmiselt kokku kuiwanud ning seisukord halweneb iga päewaga. Wõistlus on needki prahihinnad, mis turul olemas, nii alla surunud, et tulud kuidagi kulusid ei kata.

Lääne-Euroopas, näiteks Rootsis, on suurtel ja rikastel seltsidel aktsiakapitalid läbi ja nad panewad laewad seisma. Meie naaberriigis Lätis on ära isegi nõnda kaugele läinud, et hüpoteegipank, kes laewadele laenu annab, on mitmel ja mitmel puhul kinnituspreemiad pidanud maksma, et laewu ruineerimise ja suuremate kahjude eest hoida.

Wäljawaated tulewikku aina tumenewad. Tollimüürid tõusewad kõrgemale ja kaupade liikumiseks tehakse kõigil pool takistusi. Mõned riigid toetawad oma laewandust kas otsekoheste toetuste wõi odawa laenu näol. Wiimasel ajal aga antakse e e s õ i g u s wedudes o m a l i p u all sõitwatele laewadele.

Eesti laewandust, kui üht rahwamajanduslist ala ähwardab kõige tõsisemalt seismajäämise hädaoht — üksikud on juba seisma jäänud ja teised järgnewad. See sünnitaks suurt kahju, nii laewaomanikkudele, kuid seda rohkem weel riigile ja r a h a a f u t u s t e l e, kes laewadele raha annud. Teatawasti pole Eesti laewaomanikkudel tagawara kapitali (wäljaarwatud mõned üksikud isikud), millest nad wõiksid lühema wõi pikema aja jooksul tekkiwaid kahjusid katta, waid selle wastu lasuwad enamusel laewadel suuremad wõi wähemad wõlad. Kui niiid laewad seisma jääksid, oleks selle otsekohesem tagajärg peale laewaomanikkude kahju, et nad ei suudaks oma wõlga ega w õ l a p r o t s e n t e tasuda ja laewad langeksid pikema wõi lühema aja jooksul laenuwõlgadajate kätte. See tähendab, et riigil suurenes töötutele arw meremeeste näol umbes 3000 inimese wõrra ja walunta sissewool laewade teenistuse arwel kaks. Waranduse umbes 70.000 br. rg. tn. 7 milj. kr. wõärtuses jääks tegewusseta ja lõdunema, mille kõimapanemine hiljem, kui ajad jälle paranewad, hiigla suurnaid nõuaks.

Sellest selgub, kui suur tähtsus oleks meie r a h w a m a j a n d u s e l e, kui seaks olukord kuna, et meie laewadel ei tuleks seisma jääda, wõi wähemalt w i i m a s t e s t oleksid, kes seisma jääksid. Loomulikult peab l a e w a o m a n i k, kelle huwid kõige rohkem riiwatud kõik tegema, et kuluid kokku tõmmata. Kuid on palju kuluid, millesuguseid laewaomanikkudest ära ei olene. Kõige suurema koormana neist lasub laewadel olem wõla protsent.

Oma märgukirja majandusministrile lõpetawad laewaomanikud soowiga, et laewanduse tähtjust Eesti rahwamajandusele arwesse wõttes peaks wabariigi walitsus ja wastawad rahaasutused, kes laewadele laenu annud, wõimaluse leidma, 1) et laewadel lasuwa wõla protsenti, nii hüpotekaar kui ka teisi alandada 4% peale, 2) et mingisuguist wõimalust ette pole näha, et laewade teenistusest ülejääki jääks, siis laewadel lasuwate wõlgade tasumise tähtpäewi edasi lükata kriisi möödumiseni.

Nagu kuulda ongi wabariigi walitsus meie kaubalaewastiku tähtsuse ja praeguse seisukorraga arwestanud ja o s a l i s e l t püüdnud laewaomanikkude palweid rahuldada.

Ei ole ka põhjust arwata, et sellega meie kaubalaewastik on raskustest üle saanud. Eelolewal laewasõidu hooajal on karta, et wedude wähenemisega wähenewad weelgi teenimise wõimalused. Waewalt suudetakse weel kuluid tuludega tasakaalus hoida. Kasu peale ei julge praeguses olukorras laewaomanikud enam mõeldagi. Oldakse õ n n e l i k, kui saadakse ainult nõnda palju teenida, et sellega laetakse laewade kinnituspreemiad ja saadakse ehk ka laewu häwinemise eest nende remonteerimise teel hoida.

Praegu on mõned meie meremehed wälismail, et laewadele weduid leida. Kuid see on niiid äärmiselt raskeks muutunud, sest eesõigus antakse kõigil pool o m a laewadele.

Kas ei peaks see ka m e i d sundima esijoones weduid juhtima o m a laewadele, et sellega meie üldist majanduslist seisukorda kindlustada. Kuigi on wõimatu k õ i k i weduid oma laewadega toimetada, kuid meie wõiksime ja isegi p e a k s i m e rohkem oma kaubalaewastiku olemasoluga ja seisukorraga arwestama.

—sepp.

Matthias Wühner 80-aast.

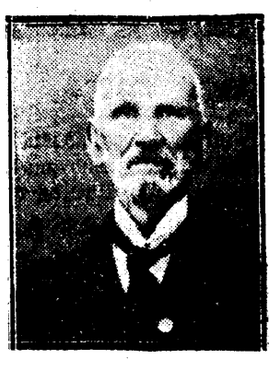

Täna pühitseb üks Eesti wanema põlwe tegelastest M a t t h i a s W ü h n e r oma 80-a. sünnipäewa.

Matthias Wühner sündis 9. apr. 1852. a. Wiljandimaal Aidu wallas, omas algharidusse Aidu walla- ja Tarwastu kihelkonnakoolis. 1873. a. sooritas ta kihelkonnakooliõpetaja eksami. Pärast seda oli mõne aja Tarwastu kihelkonna kooliõpetajaks, hiljem sealsamas kõstriks. Neisse ametitesse ta jäi kuni 1894. a., mil teda kutsus Grenzstein Tartu „Olewiku" ja raamatukaupluse ärijuhiks. Juba siis oli ta Helme wallas asuwa Wahwa talu omanikuks. 1900. a. omandas ta ostutcel Sangla mõisa ja asus seda pidama. Kurwa pöörde tema ellu tõi ta ainsa lapse — poja Erichi surm wabadussõjas, millest poeg wõttis osa wabatahtlikuna. See halwas wõisa ja tõõla põllumehe tahet ja ta lõpetas mõisapidamise ning omandas Tartus mõned majad.

Härra Wühner kuulub ärkamisaja tegelaste hulka. Ta oli Tarwastus Aleksandri kooli abikomitee kirjatoimetajaks, oli kaastöölisteks „E. Postimehes", „Sakalas" ja „Olewikus", juhatas Tarwastus suure eduga pasuna- ja laulukoore, mis wõistluspidudel Tartus kahel korral said 1. auhinna. 1914—1918. a. oli ta Rannus kihelkonna eestseisjaks, millisest ametist teda tagandasid saksa sõjawäe wõimud

Praegu elab M. Wühner oma abikaasaga, kes wähe aja pärast samuti pühitseb 80. sünnipäewa, Tartus weel täiesti tõbusa mehena.

Majandusteated.

Uue lõikuse riis tuleb.

Tallinnas müügil arwatawasti tulewal nädalal.

Riisi turul peab märkima, et läinud aastaje riisilõikuse tagawarad on lõppemas. Uuest lõikusest, mis Indias oli käesol. aasta jaanuari keskwaigu ,on esimene saadetus jõudnud juba Hamburgi. Tallinna importööridelt kuuldub, et neil, kellel laewad wäljuwad Hamburgist neil päewil, toowad kaasa ka uue lõikuse riisi.

Üldiselt on riisi hinnad wähe kõwemad kui muullu samal ajal. Praegu pakutakse ja ostetakse Tallinnas Burma odawamat riisi 11 shillingit 3 pensi 50 kilo eest — see teeb Eesti rahas ühes tolli ja muude kuludega umbes 32,50 kr. 100 kilo eest.

Põllupidajail tuleb rahuldada kalli kaaliwäetisega.

Waatamata sellele, et lämmastikwäetiste hinnad on langenud 40% ja fosforwäetised umbes 50% wõrra, on Saksa kaalitrusti esindajad alandanud oma kaalihindu ainult 8% wõrra. Nagu me eelwiisil kuuleme, kestid läbirääkimised kaalitrusti esindajate ja ETK wahel pikemat aega kaalihindade alandamise suhtes. Neile läbirääkimistele tegi lõpu kaaliwäetiste litsentside wäljaandmine „Estaklandile" ja „Tallinna Majanduse ühisusele. See litsentside wäljaanduine, mis lõhkus kogu frondi, on kuuldawasti sündinud põllutööministeeriumi pealekäimisel. Oli arusaadaw, et ka ETK pidi nüüd paratamatult järele andma, ja tellima kaaliwäetist, mida saksa kaalitrust siseturul müüb umbes 30% odawamalt kui meil.

Nagu kuuleme, on ETK tellinud ainult ühe kolmandiku sellest, mis ta tellis seda wäetist läinud aastal. Praegu maksab 40% kaaliwäetis Tallinnas 9,80 kr. 100 kilo.

Dodata suhkrubindade langust.

Wiimased nädalad suhkru hindades töid kaaja märgatawa hindade lõdwenemise.

Nii noteeriti New-Yorgi börsil märtsikuu alul 0,93 dollarcenti ja märtsi keskpaigu 0,76 dollarcenti ühe inglise naela (453 gr.) suhkru eest. Aprillikuu alguks langes hind 0,72 dollarcendile sama kiputumi eest, kuid 6. aprillils lõdwenes hind weelgi 0,65 dollarcendile ühes maikuu saatmisega. Seega langes suhkru hind üle kuu jooksul terwelt 28 punkti wõrra.

Ameerika suhkrubörsi hindade kiirele langusele waatamata jäid Euroopas suhkrubinnad piima kuni wiimaste päewadeni, mil sealgi on hakanud ilmnema hindade languse tendents. Kui see hindade langus weelgi jatkub, on importööride arwates saanud paratamatuks suhkrubindade alandamine ka Eesti siseturul. Hindade alanemist oodatakse juba tulewal nädalal.

Arwatakse, et selle hindade languse on põhjustanud praegu Pariisis suhkru tootjate maade wahel peetawate läbirääkimiste wiisa edenemine ja asjaolu, et need läbirääkimised pole annud muugit kokkulepet suhkru tootjate wahel hindade reguleerimiseks.

Kuni senini suuduwad weel kindlad andmed eelolewa hooaja suhkrunaeri külwpinna suhtes.

Tallinnas maksab praegu Woola suhkur 82—82,50 kr 100 kilo. Inglise peensuhkur on 100 kilo peale 25 sendi wõrra kallim.

Läti kindlustab peekoni ja wõi hindu.

Läti põllutööministeerium on wälja töötanud kuks seaduseelnõu, millega kindlustatakse põllumeestele kindlad hinnad wõi ja peekoni eest. Ennese fordi wõi hinnaks kindlustatakse põllumeestele 2,05 latti kilolt. Kui wõihind maailmaturul langeb sellest tasemest allapoole, siis wahe tasutakse tootjatele riigi poolt. Mõlemad seaduseelnõud wõetakse arwatawasti lähemail päewil wõlitsuse poolt wastu ja pannakse dekreedi teel maksma.

Naelsterlingi languse tõttu.

Läti pank laotas 4 milj. latti.

Riigast, 7. aprillil. Läti Pank on neil päewil ostnud New-Yorgist weel 1,5 miljoni latti eest kulda. Nii on panga kullatagawara nüüd tõusnud 34,4 miljoni latti peale.

Saeima eelarwekomisjonis panga peadirektor Wanags selgitas aruandega, millest on näha, et pank on Inglise naela languse tagajärjel kaotanud umbes 2 miljonit latti. Peale selle on pank weel ligi 4 miljonit latti kahju saanud, peamiselt puuhindade langemise ja põllumajanduses walitsewate suurte raskuste tagajärjel. 1924. aastast saadik on Läti Pank kaotanud 18 miljonit latti. Aga samal ajal on ta kasu saanud 42 miljonit latti. Ka möödunud aastal on saadud kasu umbes 100.000 latti.

Tõstewõistlused laupäewal ja pühapäewal.

9. ja 10. apr. peetakse Tallinnas W. S. Spordi korraldusel tõstecsiwõistlused, millest osa wõtawad kõik meie paremad tõstjad, eesotsas parima tõstja raskekaallaje A. Luhaärega. Nimetatud wõistlused on ühtlasi katsewõistlusteks eelolewa Läti-Eesti tõste maawõistluse wastu, mis peetakse ühel ajal maadluswõistlusega. Tõstecsiwõistlustega koos peetakse ka mõned poissimatshid w.-s. Spordi paremate poissijate Taari, Nicländeri, Rõõdingu j. t. osawõtul.

Loengud äri- ja tulumaksukomiteede liikmetele.

Maksustamise küsimus on ettewõtjaskonnale olnud alati walusaks küsimuseks. Uue seaduse järgi määratakse maksukomiteede liikmed ettewõtjaskonna esitajate hulgast Kaubandus-tööstusloja poolt. Koja arwates on wähe sellest, et ettewõtjaskonna esitajad osa wõtawad maksukomiteede tööst, waid Koda leiab tarwilikuks olewat neid esitajaid juhtida ja neile uende ülesandeid selgitada. Selleks on Koja poolt celmistel aastatel peetud terwe rida loenguid ja referaale üle kogu maa. Ka tänawu oli Koda otsustanud maksukomiteede liikmetele korraldada loengud Tallinnas ja Tartus. Tallinnasse oli 3. aprillils kutsutud kokku Põhja- ja Lääne-Eesti maksujaoskondade liikmed, kus ette kanti järgmised referaadid: 1) Otsemaksude põhimõte, nende iseloom ja wõimise kord, 2) Ajutised ja uende loopsejtud otsemaksude asjade alal ja 3) Erilise käitlus ärimaksude alal, 4) Maksustamise protsessist ja 5) Erilisest käitlusest tulumaksude alal.

Eriti rohkesti oli maksukomisjonide liikmeid ilmunud proowinsi linnadest.

Lähemal ajal korraldatakse samasugune seeria loengud Lõuna-Eesti jaoks Tartus. Aeg pole weel Koja poolt lõpulikult kindlaks määratud.

Omawalitsuste kongress Londonis.

Tänawu peetakse 5. rahwuswahelist linnade ja omawalitsuste kongressi Londonis 23.—26. maini, millest ka Eesti linnade esindajaid palutud osa wõtma. Kongressile järgnewad ekskursioonid ning reisud Inglise- ja Shotimaal.

Eesti laewu ähwardab seismajäämine.

Laewanduse seisukord raskenenud.

Laewaomanikudelt saadud andmetel lõpewad talwised sõidud otsekoheste puudujäägidega — prahid olid terwelt 40 protsendi madalamad kui möödunud talwel. Niiid on lõplikult selgunud, et ka kewadine ja sõwine prahiturg kujuneb otse katastroofiliseks. Laewaomanikkudel on seetõttu tõsiselt kõne all laewade seismajäämine; loomulikult jääwad ka need laewad, mis talwel kasutust ei leidnud, edasi seisma. Seda põhjustab ka asjaolu, et laewaomanikkude ühingu poolt wabariigi walitsusele ja riigikogule esitatud soowid laewanduse seisukorra kergendamiseks ei ole leidnud mingit wastutõla, kuna seni ei ole astutud ühtki praktilist sammu, mis aitaks kaasa kulude wähendamisele. Edasi ei ole ka meremeeste palkade reguleerimisel olnud nimetamiswäärseid tulemusi. Et aga palkade reguleerimiseta täiesti wõimata on läbi saada (nuijal keskmiselt meremeeste palgad on alla wiidud 30 protsendi wõrra), siis ootab laewaomanikkude ühing wastust 15. sp. Kui 1. maiks ei teostu wabatahtlik palkade reguleerimine, siis wajaduse korral tullakse unestikku, et muude abinõudega wäljapääsu leida.

Piiritus läheb waatides.

Piirituselepingu järgi tarwitab Soome edaspidi ainult Eesti piiritust ja see toimetatakse kohale waatides. Wastawa kokkuleppe järgi maksab Soome ühe waadi üürihinnana 6 senti päewas ja juhul, kui waate tagasi ei saadeta, kohustub Soome waadi hinnana tasuma 60 krooni.

Maailmasõja kolde juures.

Matkamärkmeid Bosniast ja Sarajewost. — Kroatlasi külastamas.

Bosnia.

Juba Wana-Serbia eelmäestikus nautisin looduse ilu. Mida rohkem wiis mind rong sisemaasse, seda imposantsemaks kujunesid mäestikud ja järsuweerulised sügawad kitsapõhjalised orud. Hakkab ikka selgemaks kujunema Bosnia hommikumaaline ilme. Raudteejaamades ja rongil silmame kaetud nägudega naisi üleni hallis, sinises wõi prunnis rüüs. Esmakordselt nähes neid salapäraseid kujusid, mõjuwad nad reisija peale wõõristawalt.

Imestamiswäärne on selle rahwa wisa hing, kes looduse kaljuses rüpes harib wähest põllumaad; põllumaa on kokku kantud mullast, mida kõhjanud mägedele tuul. Inimesed ümbritsewad põlde kiwidest kokkukantud taradega — kaitseks tuule ja wihma eest. Mäestikus torgendawad kitsed ja lammaste karjad, mis rahwale toiduks, kehakatteks ning peatulnallikaks. Silmapaistwad on Bosnia kõrged terawad kelpkatustega korstnata onnid; weel omapärasemad on wäikesed wesiweskid, mis ritta asetatud kärestikkude kohale.

Kõrgetel mäenõlwadel libisеb rong kiirelt Sarajewo suunas. Kuigi tee lookleb endiselt läbi tunnelite, tabab reisijat ootamatult üllatus: kõrgelt järsu käänaku kohalt awaneb silmale sügawas wannitaolises lohus päikesekiilsane Sarajewo linn. Harwa leidub linna, mille ajend nii muinasjutuliselt ilus. See on tuhat ja üks öö. Enne mu sissesõitu Sarajewosse oli sadanud wihma. Wikerkaared, punased katused ning lugematute walgete minarettide kõrgud kerkisid korraga silme ette. Kogu linna kompleks läikis ja iädeles päikese kões.

Sarajewo — maailmasõja kolle.

Sarajewot, Bosnia pealinna, mis ajab Wultašla orus, piirawad kõrged mäed. Sarajewo jätab reisijale sügawa mulje juba esimesel saabumise päewal. Linna omapärane oriendi ilme, mis kontrastiks Ohtu-Euroopale, on meeldiwaks elamuseks turistile. Liikumisel jaamast kesklinna poole on tähelepandaw Euroopa tsiwilisatsiooni mõju; on olemas munseas peatänawail tramm. Pahemal kaldal asub moodne linna ärila ja suurem osa ametiasutusi; ent peatänawaist pisut eemal algawad puhtakujulised oriendipärased linnaosad, mis küüniwad igas suunas kõrgele mäeweerudele, muuseas ka eelmägestikus asct wana end. türgi kordini. Tänawatel silmad kaetud nägudega naisi ja punastes türgi keskades liikuwaid mehi.

Elawamalt tuksub Sarajewo süda „basaaril". Siin keeb hommikust hilise õhtuni hommikumaa omapärane elu. Basaar jaguneb 16 tänawaks, mis moodustawad huwitawa türgi maalirikka ärila. See on muinasjutuliselt kirew, kitsaste, kaubaridade poolt piiratud tänawail näeme wärwirikkaid toodete kogusid.

Meeldiw on liikuda selles wärwikõllases labiirindis; kõikjal näed elawat liikumist: waipade rohkus oma kirewate wärwega seob silma, wõi peatudes, näed türklast, kes nikerdab ornamendirikkaid waseft nõusid; tähelepandaw on wariatsioonirohke esemete mitmekesisus; kaetud nägudega naised müüwad turuwäljakul peenelt ilustatud mustritega käsitööd. Punastes turbanites mehed meelitawad ostjaid. Siinsamas näeme, kuidas walmiwad mustririkkad kuulsad Bosnia kingad ja kõrwal raiub muhameedinsuline koraani tähti hauakiwile.

Sarajewo on ajaloos etendanud silmapaistwat osa. Siin korraldati 1914. a. atentaat Austria-Ungari troonipärijale, mis oli üheks ilmasõja tekkimise põhjusteit. Praegu nimetatakse Sarajewos silda, kus lasti troonipärija peale „Printsipi sillaks". See silla nimetus on tuletatud laskja Belgradi keskkooli õpilase nimest. Niiid, kus ilmasõda lõppenud ja serblased oma wabaduse wäärilisest lunastanud, on Sarajewo saanud Euroopa turistidele tulewikumaaks. Austria ajal hoiti Sarajewod warjus, sest suurenial määral pöörati tähelepanu Alpide kuurortidele, mis kartsid Bosnia wõistlust.

Kroaatia, Zagreb (Agram).

Möllab torm Aadria merel... Tuul undab mägedes... Lahkun Sibenikist üle Dinaaria alpide Kroaatia pealinna Zagrebi suunas.

Rong kihutab läbi ö mäestikus. Waewalt paistsid widewikus Dinaaria alpide tipud. Niiid aga katab maad taewalaotus, millel kohati särawad külmalt tähed.

Kupee aknast piiian waadata pimedusse, kuid ö warjab nähestiku; nägematuks jääb mulle Dinaaria alpide üldpilt.

Arkan... Warahommikune walgus tungib minu kupeesse. Silman aknast udust lagedat ümbrust. Kaugel horitsondil sinawad mägede harjad.

Olen Kroaatia pinnal.

Nähes ümbruse lagedust, mis siin-seal waheldub metsasaludega, tunnen, kuis walus pettumus waldab mind.

Kahekuine reis mägestikkudes ning Aadria meri ja rannik olid jätnud südamesse sügawaima mulje.

Rong jõuab Zagrebi. Paistab linna siluett hommikuses udus, millles iseloomulik kõrge torniga gootistiili toomkirik.

Silman põldudel härjadega kündwaid talupoegi. Zagreb on oma euroopaliku ilme poolest kontrastiks kõigile suuremaile Balkani linnadele.

Olles endise iseseisva kuningriigi Kroaatia ja Slowceenia pealinnaks, on Zagreb ka tänapäewal kõigi kroaatide kogunispunktiks, ja moodustab Jugoslaawia riigis liitlemiselt, rahwamajanduslikult ja kultuurilisel tähtsuselt teise linna. Linnas elab 150.000 inimest. Zagrebi linna läbistawad sirged ja laiad asfalteeritud tänawad. Märgataw on tramm ide ja üldse liiklemise elawus: wiimane jätab suurlinna mulje.

Majad, mis nelja- kuni seitsmekordsed, moodne ärila ja suured pangamajad peegeldawad linna jõukust.

Walitseb eeskujulik saksa ilmega linnadele omane puhtus. Palju on puiesteid ja puiestikke.

Silmame rohkearwulisi monumente, mis asuwad kõikjuu wäljakuil. Zagrebi muuseumid on euroopalikult tähelepandawad; neis leidub rikkalikult esemeid Egiptusest, Roomast ja wanast Greekast. Piltide galeriid on täidetud rohkete hollandi, saksa ja prantsuse kooli meistrite töödega.

Linna Ilica nimelisel peatänawal, mis 3 km pikk ning mille serwal suurem turuwäli, näeme kaubitsemas rahwariietes talurahwast, kes tulnud siia põllutulunduslikult jõukalt tagamaalt.

Zagrebist põhjapool asub 1036 m kõrge mäestik, mille tipul turistide hotell ja wäljawaate torn. Minu saabumise päewal oli Zagrebis näitusmessi awamine. Selle tõttu oli liiklemine linnas eriti elaw. Zagrebi näitusmess, mis esikohal Lõuna-Euroopa äriilmas, on silmapaistew oma rikkalikkude wäljapanekute poolest. Jugoslaawia suurtöstus ja ilmariigid on esitatud kõige moodsama reklaamiga.

Mind huwitas eriti kroaatide teater, mis oma tasapinna poolest Euroopas tunnustust leidnud. Ooperihoone on üks ilusamaid linna ehitisi ja ületab oma saali suuruse poolest meie Estonia teatri. Lawa on seadeldud tehnika wiimase sõna järele. Selle tõttu on ka lawapiltide mõju unustamatu.

Kroaatide kujutaw kunst on oma tasapinna poolest tugewasti mõjustatud saksa orientatsioonist. Nagu juba tähendasin, on kroaatide skulptor Meštrowic maailmakuulsusega. Samuti on ka üksikuil kroaadi maalijail Ohtu-Euroopas edu. Kroaadi kujutawa kunsti alal on majutawad Jakopic', Wawpotic', Dolinjer j. t.

Zagrebi kunstipawiljonis, mis ajab raudteejaama läbidaises, leidub ajalohaseid kunstnikkude ateljeesid ja häid näituseruume. Pawiljoni alumisel korral asub linna muuseum, mis sisaldab linna ajaloosse puutuwaid esemeid.

Zagrebi raudteesõlm on tähtsaks läbimisliiklemise kohaks; siit läbiwad pea kõik Ohtu-Euroopast wiiwad teed.

Zagrebist sõitsin Belgradi poole. Minu kupeeseltsilisеks juhtus Belgradi raudteesõlme direktor, kes oli rahwuse poolest sloweenlane. See südamlik wanahärra oli eriti huwitatud Eesti riigist. Wahetpidamata suitsetas ta paberist keeratud „plotskit" ning awaldas kahetsust sel puhul, et ma ei külastanud Sloweeniat ja tema kodulinna Ljubljanat. Kuna lähenes öö, siis uinusime pea. Hommikul jõudsime Belgradi.

Olin weel mõned päewad Belgradis. Siis alustasin reisi Põhjamaale. Utlesin südamlikke lahkumise terwitusi Belgradi sõpradele... Siis wiis mind rong Doonau suurest sillast üle. Pimeduses kihutab õine kiirrong Budapesti poole, weel näen ma Belgradi linna tuna.

Aleksander Mõldroo.

Kino „Apollo" pärast 13 a. lestnud protsess.

Uheksanda kohtuotsuse järele jäi peremeheks Kr. Truuts.

Riigikohtus lõppes üle 13 aasta lestnud protsess kino „Apollo" pärast Kristjan Truutsi ja Emilie Jakobsoni wahel. Kohus kinnitas kohtupalati otsuse, millega nõisistetud „Apollo" ja selle kõrwalmaja Kr. Truutsile.

Emilie Jakobson andis 11. nowembril 1918. a. okupatsiooniaegsele rahukohtunikule nõudepalwe Kristjan Truutsi wastu 100.000 marga wäärtuses. Nõudja seletuse järele Kangro ja Ko wahetalituse-kontoris sõlmitud tema wolitaja ja Kr. Truutsi wahel 24. okt. 1917. a. cellepingu, mille järele Tartus, Aleksandri tänawal nr. 13 ja 15 majad ühes kino „Apollo", selle inwentari, mööbli ja masinatega Kr. Truuts müünud Emilie Jakobsonile 100.000 rubla eest. Ostuhinna arwel maksnud Jakobson 10.000 rubla cellepingu tegemise päewal. Cellepingu järele pidanud wormiline leping allakirjutatama mitte hiljem kui 1. nowembril 1917. a. Ostja pidanud Truutsile weel maksma sularahas 30.000 rubla, ostetud majadele kinnistatud wõlad 27.000 rubla suuruses oma peale wõtma ja ülejääwa ostusumma tasuks Truutsile obligatsioonid wälja andma. Kostja K. Truuts ei olewat cellepingu tingimusi täitnud, waid koormanud „Apollo" ruumid pikaaegse üürilepinguga Zirki heaks ja ei ole kirjutanud 1. nowembril 1917. a. wormilisele ostu-müügilepingule alla. Nõudja Em. Jakobson palus Kr. Truutsi kohustada ostu-müügilepingule alla kirjutama ja kino inwentari wälja andma.

Okupatsiooniaegses kohtus asi jäi pooleli ja seda jatkati Tartu-Wõru rahukogus, kus 11. nowembril 1919. a. nõue rahuldati.

Selle otsuse peale andis Truuts edasikaebuse, milles seletas, et leping jäänud lõplikult sõlmimata Emilie Jakobsoni enese süü läbi, sest tal olnud wõetud ostu-müügilepingusse punkte, millisid cellepingus pole olnud. Kuna aga wahepeal maja hinnad muutunud, ei wõiwat E. Jakobson enam lepingu teostamist nõuda, mis siis nõudja enda süü läbi katki jäänud. Kohtupalat otsustas asja neli korda. Kolm korda riigikohus tühistas kohtupalati otsusi, kuna nüüd neljandel korral kinnitati kohtupalati otsus, jättes tagajärjeta Emilie Jakobsoni kaebus. Wiimasel asja arutamisel riigikohtus oli kummaltki poolt seisukohti kaitsmas kaks wanemat advokaati.

Krahw Czernin †.

Krahw Ottokar Czernin, endine Austria keiserriigi wälisminister ja tollekordse troonipärija Franz Ferdinandi ja keiser Karli nõuandja, suri 59 aasta wanuses Wiinis südamerabandusse. Czernini tähtsamaks tegewuseks tema wälisministriks oleku aegu olid salajased läbirääkimised Parma printsi Sixtusega, samuti rahulepingute sõlmimine Rumeeniaga ja Wenemaaga. Pärast sõda astus Czernin Austria rahwuskogusse ja töötas seal eriti hoogsalt Austria ja Saksamaa liitumise nõttes.

Aiasaaduste weotariif alandamisel.

Soodustus wäikemaapidajatele. — Tulud ei wähene. — Saaduste wäärtuse kontroll. — Kodumaa saaduste soodustamine.

Põllutööministeerium on esitanud teedeministeeriumile ettepaneku aiasaaduste weotariifi alandamiseks. Kuna aiasaaduste hinnad on tunduwalt langenud, weotariif aga on jäänud endiseks, siis kujuneb seisukord niisuguseks, et üksikute saaduste juurewedu üksi läheb maksma kuni 30 prots. saaduste hinnast. Eriti suuri raskusi tekitab see Lõuna-Eesti ja Petserimaa wäikemaapidajatele, kes asuwad turgudelt kaugel ja on sunnitud maksma kõrget weohinda.

Kõrgete weotariifide tõttu on meil seni wäga palju weetud aiawilja käsipakkides, ja seepärast ei tohiks weotariifi alandamine tuua suuremat raudteede tulu wähenemist.

Ettepaneku järgi tuleksid alandamisele tariifid ainult kõrgewäärtuslikumatelt aiasaadustelt, et ära hoida halbade saaduste turuletoimetamist. Raudteel weetawate aiasaaduste kontrolli tahetakse teostada põllutöökoja kaudu, kuna wiimasel selle teostamiseks agronoomiline personaal olemas. Uus alandatud tariif tahetakse maksma panna juba enne eelolewat aiasaaduste hooaega.

Alandatud tariif takistaks ka aiasaaduste sissewoolu wälismaalt.

Lasteaedade looja mälestuseks.

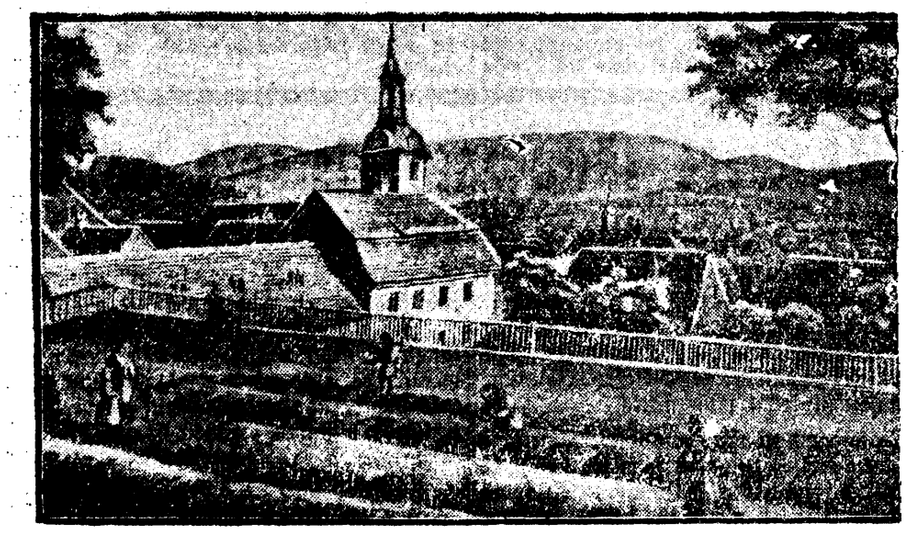

Ülal: Esimene Fröbleri lasteaed, — Üldine sakса lasteaed Blankenburis.
All: Friedrich Fröbel, kes 150 aasta eest — 21. apr. 1782 — Blankenburis asutas esimese lasteaia.

Läti-Leedu kaubaleping kuristiku äärel.

Kaunasest, 8. aprillil. „Lietuwos Sinins" ütleb autoriteetsest allikast kuulnud olewat, et kui korda ei lähe Läti-Leedu kaubawahetust tasakaalustada, siis Leedu ütleb kaubalepingu 15. juuliks üles.

Münchenis suur tulekahju.

65 tuletõrjujat wigastatud.

Münchenist, 8. aprillil. Reede hommikul kl. 10 tekkis Müncheni kesklinnas suur tulekahju. Tuli puhkes endises turukojas, mida tarwitati nüüd äri laona. Tuli lewines kiirelt. Kogu Müncheni tuletõrje oli alarmeeritud. 65 tuletõrujat on wigastada saanud.

Erich Walteri retsitatsiooniõhtu.

Bürgermusses.

Retsitatsiooniõhtud on meil haruldusteks. Programmi mitmekesisuse (Horatius, Li-Tai-Pe, Goethe, Michelangelo, Hamsun j. t.) ning küladiskussioonide Reinhardti teaatri liikme nimest meeldiwana lähen kuulama. Ja weendum taas, et kõik pole tu.d, mis läänest läigib. Sest hoolimata suureid häälesid ning kadedusärataiwast hinganiskoolist too reinhardtlane on õige keskpärane retsitseerija. Wana näitlejawiisi järele ta interpreteerib ingemaid kohti karjumisega, õrni sõisistusega või tumeda häälega, dramaatilisi lugemistempo mõhaanilise liirustamise ja äkkimiisega — see on kõik ice kunst. Selline naiivne tõlgendusviis on ammu maha jäet moodsas kammerdeklamatsioonis. Luulet se lugemine ja muistendi wõi novelli jutustamine on kas eriosija. Luuletiste eeskandmise intonatsioon peab olema seotud luuletüüe rütmiga, mille üheks väljendajaks see on. Farseerimine jõuab selle muusikalise retsitatsiooni raamides, sest wärs on eeltäit rütmilisemusikaline terwik, taotleb eeltäit jamalaadilist (mitte puht intellektuaalset) emotsiooni ega jalli üksikasjade näitlejaslikku wäljatõstmist. Luuletise „proosapalaks muutmine" wõi n. n. ülesütlemine on ammu wananenud wõtted. Novelleti wõi humoreski eiekanne sellewastu nõuab pala „etteräägimist", kuna muistendi jutustamine seisab umbes mõlemi tehnika wahel.

Eilsejal näib olewat tundmatu see waheiegemine retsiteerimise ja teatraalse jutustamise wahel ja ta eitab samade wõtetega nii romaanilisi, meloodilisi wärsse kui ka päewakajalisi novellette!

Kõige poeemid õnnestub Walteril põljetoni ettekanne (kuid jõulise walik — brrr!); kena oli kuulda ka Anderseni muistend „Elfenhügel". Hoolimata kuulsawalt külmetunud, weik käärisewast häälest ja ekitsewalt ninarõtti muljuwaist kõlest oli proosa ettekandmises tunda head rutiini.

Aga luuletiste tõlgendus seisis kahwa prowintsi tasemel. Ainsaks erandiks olid mõned Claudiuse wärsid, mille naiiwne tundetoon leidis õiget wäljendust. Aga kogu klassiline repertuaar (Horatius, Goethe, Li-Tai-Pe, Mörcke j. t.) kõnti ette saamatult. Isegi meie luuletajaie (näit. Schütz, Hiir j. t.) asjaarmastajalikud retsiteerimised on wõrratult paremad, taidurlikumad.

Programmi koostis, mis läbisegi paiskas sellisteid erinewaid nimesid kui Michelangelo, v. Wegefeck, ei ofuta ei maitset ega iiksust tõlgendajas. Kuigi Walter kõneles laitmatut ülemsaksakeelt, tundub nii ses walikus kui ka esinemiswiisis seda määramatut ja ne saks quoi mis tas reedab baltlast. See — mingi werre imbunud elutunde mahajäägi oma enese wäiskultuurist — on wist parandamatu isegi baltlase täitsa üle minnes riigisaksa kultuurellu.

Wähenõudlik, kuid õige rohkearwuline publik jagas oma ettekandjale ohtralt kiitust.

W. Adams.

Budapesti trükistreik lõppes.

Reedel ilmusid ajalehed — neljapäewal oli aga weel mürgleid.

Budapestist, 8. aprillil. Trükitööliste ametiühisus otsustas lõpetada streigi. Trükitöölised asuwad nüüd kohe tööle. Reedel pidid juba kõik ajalehed jälle ilmuma.

Neljapäewal oli uusi wahejuhtumisi. Sotsialistide 80 liikmeline saatkond tahtis pääseda parlamendi palecsse, et esitada peaministeer Karolyile memorandumi. Politsei ajas saatkonna laiali. Delegatsiooni liikmetel läks siiski korda ükshaawal parlamendihoonesse pääseda, kuid peaminister wõttis wastu ainult 5 delegaati. Esitati memorandum, mille aga peaminister tagasi lükkas, seletades, et ta ei astu nuesti läbirääkimistesse sotsialistidega, kui streik edasi kestab.

Päewa jooksul oli linnas kararikkaid meeleawaldusi. Ligi 200 meeleawaldajat on wangistatud.

Ungari telegraafiagentuur teatab, et siseministri keeld sotsialistliku lehe „Nöpszawa" ilmumise kohta jääb jõusse.

Poola-Eesti ajakirjanduse koostööks.

Warssawist, 8. aprillil. Poola telegraafi agentuuri ruumides oli Poola-Eesti ajakirjanduse sõprusliidu Poola komitee asutamiskoosolek Eesti saatkonna sekretär Schmidti osawõttel. Koosoleku alwas Poola ajakirjanikkude ühingu abiesimees Stefan Grostern. Esimeheks waliti toimetaja M. Obarski.

Minemakihutatud Squires ei lahku.

Saint Johnist, 8. aprillil. New-Foundlandi peaminister Squires, kelle wastu märatsew rahwahulk meeleawaldusi toimetas, teatas, et ta ei kawatse ametist lahkuda.

Wanamehe enesetapmise katse.

Eile päewal kell 11.50, kui manööwerdaw loko-mootor oli teel Ülemistelt Kopli kaubajaama, loko-mootori juht nägi Ameerika tn. kohal roobastel kõndiwat wanamest, kes ennast rongi ette heitis. Kuna rong liikus 20-km tunnikiirusega, ei saadud rongi enam pidurdada. Wedur lohistas wanamest edasi ja paiskas ta lõpuks kõrwale. Selgus, et allajäänul on mitmed kergemad haawad peas, ja ta wiidi linna haigemaija. Ülekuulamise ajal aga pandi tähele, et wanamees, kes ositus Wassili Magiks, 68 a. wana, ei saa wajakut kätt liigutada. Linna haigemajas selgus, et enesetapjal on wajak kops wigastatud ja wasaku käe luu. Wigastused tulewad rasketeks lugeda.

Jõhwi ühisgümnaasium sai õigused.

Teatawasti kustutati möödunud aastal Jõhwi ja Wäike-Maarja keskkoolid ajaliikude koolide wõrgust. Selle peale waatamata jäid mõlemad koolid eragümnaasiumidena oma toetusellsiide toetusel käima.

Nimetatud koolide mahakustutamisega awaliikude keskkoolide wõrgust kaotasid mõlemad ka omad õigused anda oma lõpetajaile wastawad lõputunnistused.

Jõhwi eraühisgümnaasiumile saabus aga 7. skp. haridus-sotsiaalministeeriumist kiri, millega nimetatud koolile antii awaliikude keskkoolide õigused, kusjuures kool siiski erakoolina käima jääb ning majanduslised kulud omal kanda tulewad.

Koolile õiguste andmisega on lootu ka õpilaste arwu kaswamist, kuna paljud ümbruskonna lapsed Narwa wõi Rakwere keskkoolides õppetööd jätkasid.

Ilmus

„Terwis" nr. 4

Rahwaliku terwishoiu ajakirja „Terwise" neljandas numbris käsitatakse arstide poolt muuseas järgmisi küsimusi: dr. R. Tamm — Kas ja millega koolitöö kahandab noorsoo elujõudu. Tartu kooliarstide kolleegiumi otsused. Dr. Kroll-Kirschfeldt — Toit ja laste hambad. Dr. H. J. — Naise kehalisest kaswatusest. Terwise kõnetund, raadioloengud jne.

Üksiknumbri hind 25 senti.

Saada raamatukauplustest ja lehemüüjatelt.

Töötute märatsemised Riias.

Mürgleid hoolekandeministeeriumi ja põllumajanduslikku keskühingu ees.

Riigast, 8. aprillil. Riias oli uusi töötute rahutusi. Keskpäewal kogunes 300—400 töötut põllumajanduslikku keskühingu hoone ette, kus teostatakse töötute tööle wõtmist maale. Töötud nõudsid, et nad kõik korraga tööle wõetaks, kui neile wastati, et nii suure hulga äramahutamine ei ole wõimalik, tekkis suur ärewus. Taheti wäewõimuga hoonesse tungida. Kohalekutsutud politsei ajas meeleawaldajad laiali.

Osa neist läks hoolekande ministeeriumi, kus hakati ametnikke tülitama. Ka sealt aeti nad politsei abiga laiali. Üks delegatsioon käis hoolekandeminister Rubulsi juures. Linnawolikogu pidas koosoleku, kus waliti eri-delegatsioon, kes läheb walitsuselt nõutama uusi summasid töötute toetamiseks. Tahetakse walitsuselt paluda wälismaiste põllutööliste sissewalgumise ära keelamist.

Ministrie nõukogu määras 300.000 latti krediiti awaliikude tööde jatkamiseks.

Mäss Ecuadoris.

Guayquilist, 8. aprillil. Ecuadoris mässajad wallutasid 2 kahurpaati. Ka Punta Piettra kindlus on rewolutsionääride poolt wallutatud. Walitsus wõtab tarwitusele abinõusid mässu mahasurumiseks.

Norra sumbutab rewolutsioonilist kihutust.

Paljastused rahaliste toetuste kohta wälismailt.

Oslost, 8. aprillil. Norra sõjaminister Quisting seletas stortingis, et midagi peab sündima rewolutsioonilise propaganda sumbutamiseks Norras. Norra politsei on läbiotsimistel leidnud dokumente, mis tõendawad, et rewolutsionääride kihutustööd Norras warustab rahaga üks wälisriik. Wäljastpoolt selleks otstarbeks tulewad summad tõusid 1929. aastal poole miljoni krooni peale. Läbiotsimistel saadud andmed heidawad rasket warju ka mõnede tööliste juhtide peale. Olewat tõendusi, et läbikäimine Norra rewolutsionääride ja nimetatud wälisriigi wahel on kestnud juba hulga aastaid.

Läti pressekomitee.

Riigast, 17. aprillil. Läti wälisminister Sarinsch kirjutas eile alla korraldusele, mille järgi ministeeriumi pressiosakonna juure luuakse eriline pressekomitee, kelle ülesandeks on edendada suhteid teiste Balti riikide ajakirjandusega. Komiteesse kuuluwad ajakirjanike organisatsioonide, lähenemisühingute (Läti-Eesti, Läti-Leedu jne.), wälisministeeriumi Balti osakonna, telegraafiagentuuri j. t. esindajad.

Kagu-Euroopa uputuste wõimuses.

Inimohwreid Tschechho-Slowakkias.

Berliinist, 8. aprillil. Pea kogu Kagu-Euroopast tuleb teateid suurest uputusest, mis on tekitanud palju kahju. Iseäranis on suured kahjud Tschechho-Slowakkias. Ka paljud inimesed on hukkunud, kuid täpsed teated ohwrite arwu kohta puuduwad weel.

Poolas põgenewad elanikud.

Warssawist, 8. aprillil. Ida-Poolamaal on jääminek ja kanged uputused palju kahju sünnitanud. Paljud sillad on üle ujutatud ja teed rikutud. Wolõnias on elanikud sunnitud paljudest küladest lahkuma. Ka paljudel raudteeliinidel on liikumine suurwee õttu katkenud.

Brasiilia elab skandaalselt üle jõu.

72 milj. puudujääki, 37 milj. wälislaenu

Rio de Janeirost, 7. aprillil. Brasiilia 18 osariigis (osariike on kokku 20) näitab eelarwe eunekuulmatut puudujääki: kokku ligikaudu 72 milj. naelsterlingit. Samal ajal on wäga suurel määral tõusnud wälislaenude summa. 1930. aasta lõpuks olid osariigid teinud wälislaenu ligi 37 milj. naelsterlingi suruses, mille eest tuli aastas maksta protsente ligi 4 milj.

Brasiilia liiduparlamendi rahanduskomisjon awaldas nende andmete puhul seletuse, et seisukord on täitsa „skandaalne."

Austraalia pigistab osariike.

Melbourne'ist teatatakse, Austraalia liiduwalitsus asub Uue Lõuna-Walesi osariigi tulude konfiskeerimisele, kuna kõrgem kohus tunnistas maksuaks seaduse, mille järgi liiduwalitsusel õigus on konfiskeerida nende osariikide tulud, kes ei täida oma wõlakohustusi. Uue Lõuna-Walesi osariigil on praegu 958.763 naelsterlingit wõlaprotsente tasumata Londonis ja New Yorgis.

Kiriklikud teated

Ülikooli kirik: Laupäewal kell 6 p. l. ülikooli laskogu „Waltpila" 10. aastapäewa puhul pidulik jumalateenistus. Laululehed. Sp. Rahamägi ja cand. min. H. Hunt. Pühapäewal kell 9 hom. lastejumalateenistus. Grupid. Kell 10 hom. peajumalateenistus. Cand. min. A. Hinno.
H. B. Rahamägi.

Peetri kirik. Pühap. homm. kell 10 jumalateenistus armulauaga; kell 5 p. l. koguduse leerisaalis kõnekoosolek, kõneleb ülisp. E. Teppan. Esinewad laulukoorid.
Leeriõpetus algab 25. skp. üles anda kantseleis.

Peetri kirik. Pühapäewal kell 5 p. l. jumalateenistus armulauaga. Juhatuse esimehe dr. M. Wilbergi 10 aasta ametijuubel. Soolo. Koor. Laululehed. Eraleer algab 25. aprillil. Sp. Treumann.

Pauluse kirik. Pühapäewal kell 10 hom. jumalateenistus armulauaga. Jutlustab cand. K. Kool. Eraleer poiss. ja tüdarlastele algab 25. aprillil.

Jüri kirik. Õhtuteenistus laupäewal kell 18. Liturgia pühapäewal kell 10, Usu- ja kirjaseletusi igal püha- ja neljapäewa õhtul kell 18.
Ülempr. K. Kokla.

Katoliku kirik Pühapäewal, 10. apr. kell ½10 hom. püha missa, kell 11 peajumalateenistus saksakeelse jutlusega. — Kell 5 õhtul wesper lauluga.

Metodisti kirik. Wallikraawi tn. 18: Laupäewal palwekoosolek kell 8 õht. Pühapäewal kell 10 hom. jumalateenistus. Kell 12 p. pühapäewakool. Kell 6 p. l. kontsert-jumalateenistus ülikooli kirikus koori ja solistide kaastegewusel. Jutl. õpetaja A. Hinno. Op. A. Kuum.

Immanueli bapt. kogudus. Pühapäewal kell 10 jumalateenistus, kell ½1 lastejumalateenistus, kell 5 wälismisjoni jumalateenistus. Wärskeid misjonisõnumeid: E. Friedenbaum, L. Kiiwimägi. Jutl. K. Kaup. Laulukoor. Laululehed.
K. Kaups.

Tartu Protestantlik kõhing. Pühapäewal kell 11 h. TEMA seltsi ruumes Wene t. 5 jumalateenistus. Jutlustab prof. Ed. Tennmann. Pajunakoor, laululehed. Eestseisus.

Ewang. Wennaste kogudus Wabaduse puiesteel nr. 2. Laupäewal kell 7 õht. palwetund. Pühapäewal kell ½9 hommikupalwus. Kell 12 pühapäewakool. Kell 5 p. l. noorte äratuskoosolek. Laululehed. Koorilaulud. Kõnelewad kohalised noored wennad. J. Busberg.

Elwa kirik. Pühapäewal kell 11 jumalateenistus. Kaasa wõita lauluraamat. Kewadine segaleer algab 18. apr. kell 5 p. l. koolimajas.
Op. A. Bender.

Tartu Ew. Wend. Seltsi suures palwemajas, Raekoja tn. 23 pühapäewal kell 6 p. l. jutlustab stud. theol. K. Raudsepp. Juhatus.

Ewang. Wabaduse kogudus, Wõru t. 18. Laup. õhtul kell ½8 palwe ja piibli seletus, pühap. kell 10 hommikul jumalateenistus. Kell 2 pühapäewakool ja kell 5 p. l. üldkoosolek. Keelpillikoor.

Teater ja muusika

„Wanemuises" täna „Sügismanöövrid" rahwaetenduseks

järgneva tantsuga. „Sügismanöövrid" on see oreivett, millega Eduard Kalmani kuulus ärkas, mis warsti pärast seda ulatus üle kogu maailma. Peaosades on tegewad prd Stukis, Rander, hrsd Lipp, Waino, Piller. Piletihinnad 35, 60 ja 85 senti ühes tantsuga.

Homme kl. 3 p. l. lastele eelviimast korda „Seiklusrikas talwcöö".

Friida Wirkhaus linna lastetüki tegelastele on wäike tüür, wäike poiss, luuniciisi, uisuviiga ja tuulepoiss, talwetaat, jänkueit, jänkuaat, karu, rebane jne. Kuna tükk on algwärane, peaks ta meie publikut eriti huwitama. Piletihinnad 20, 30, 45 ja 60 senti.

Homme õhtul rahwaetenduseks „Osetud armastus".

„Osetud armastus" on üks moodsamaid ja põnewamaid teatriükke, mis läinud üle „Wanemuise" lawa ja eriti tema teine ja kolmas waatus on wäga meeldinud nii arwustuste kui publikule. Piletihinnad 30, 45 ja 60 senti ühes ridehoiuga.

Meeslaulu Seltsi lauluharjutus pühapäewal, 10. aprillil kell puust 11 e. l. Karskuslidus. Celseiswa kontserdi pärast kõikide ilmumine kohustuslik.

üENÜ. Tartu osakonna segakoori harjutus on esmaspäewal kell ½9 õ.

Kõned, koosolekud ja pidud

Eesti Rahwuslase ühingu kõnekoosolek on pühapäewal kell ½4 p. l. Karskuslidus (Jakobi t. 8). Kõneleb mag. J. Aawik: „Waimne elu ja rahwa haridus rahwuslikust seisukohast". — Osawõtt kõigile waba.

üENÜ. Tartu osakonnas pühapäewal kell 9 õ. perekonnaõhtu.

Tartu Esperanto Seltsis pühapäewal k. 18—21 kooswiibimine Viva gazeto'ta. Tärendusturuse õppetund k. 18—19. Järgmisel pühapäewal Viva gazeto's ülewaateid üleriikliku kongressi kohta.

Majandus ja armastus.

Pühap., 10. skp. kell 5 p. l. kõneleb Tawi jän. 12, rahwaülikooli kõnepunktis prof. E. Tennmann ainel „Majandus ja armastus". (Mõiste ja poliitika.) Enne loengut kell ½5 alates on raadio-muusika. Sissepääs kõigile maksuta.

Akadeemiline Esperanto Klubi. Pühapäewal üliõpilasmajas kell 2 p. l. algajate konwersatsiooni järg, kell 6 õht. klubi koosolek, ettekanne Eesti Esp.-Liidu aastakoosolekust.

Kaitsemalewa teated

G. kompanii õppus on esmaspäewal, 11. skp. kl. 20 täabis. Ilmuda waruruusta.

Tartu poisid ehitawad lennukeid.

Mudelilehituse kursus algas. — Wõistlused tulemas.

Linna koolinõunitu hra Langu eestwõttel ning Tartu lennuühingu ja noorkotkaste malewa ühisel korraldusel algasid Tartus mudelehituse kursused noortele. Instruktorina sõitis kohale Tallinna õhuasjanduse ühingu instruktor kpt. Andreesen. Neljapäewal algasid koolides loengud wanematele klassidele, peale lõunat noorematele poistele. Linna laitsemalewa awar saal oli tungil täis wilkeid noorkotkaid, algkoolieelsi poisse. Kursuse sisesjuhatawa osana kpt. Andreesen andis lühikese, tõhusa naljaga pipardatud ülewaate lennuki kui liikumiswahendi ja rehwa arengust. Loengut saatis seeria walguspilte, lennukkäabus ja hiiglane, nägusaid waateid kodulinnast ja ümbrusest, nii nagu näeb seda lendur — Ihuüleswõtted. Huwitawamaks ja rodatumaks osaks kujunes lõputs mudelite demonstreerimine. Ooteärewusest särasilmil jälgiti, kuidas pisilennuk kõlu pannakse, kummimootor pingule winnatakse ja kuidas lennuk lahtilastuna tegi sujuwa kaare õhus, korrapärase „kurwega“, nagu lennuk kunagi.

Mäng on ilusamaid elamusi, mis ei tunne teinekord wanusewahesid, ka wanu haarab üllas mängurõõm. Seda wõis tunda ka lennukmudeli loengul, kus wähesed wanemad mehed hra Langu, major Tischleri, pealikute Egloni ja Kasega eesotsas sulasid muheledes ühiseks pereks noorte poistega. Instruktor kpt. Andreesenit tänati noorkotka „elagu“, piirati wainustatult ringi ja külwati üle tuhandete küsimustega. Tartu poisid on asjast waimustatud..

Nüüdsel tehnika hiilgesajandil ei ole küll imeks üksi hüwe ja soosing, mida pakuwad inimesele üha täienewad, igapäewase elu tarbeks muutuwad uudisesemed, ainult — tiibu meil ei ole. Liitume siis pioneeridega, kes juba aastat 25 jonnaka ,hoogja innuga trügiwad õhku — ehitawad tiibu. Seks ei ole esialgu palju tarwis, töö on lihtis ja odaw, tükike puud, paberit, liimi ja kummi ning lennuk ongi walmis, ainult — huwi ja edisonlikku rühti, selleta ei saa. Ja kes teab, kui mitmeid Edisone ei leidu Tartu noorkotkaste elurõõmsas peres. Noad pihku ja asja juure (mitte sõrmi weristada!).

Hea töö on tasu wäärt, selleks Tartu Lennuühing korraldab mai lõpul esimese mudellennukite wõistluse, rohkete auhindadega. Samal ajal teostub lennupropaganda päew, kus ka noored teewad lende, suurel lennukil. Lähemal ajal asub ühing ühtlasi noorte sektsiooni organiseerimisele, kus edaspidine töö kindlale alusele rajatakse.

Eile jatkus kursus gruppide wiisi, päew läbi kõikides koolides, kus noortele konstruktoritele anti juba praktilisi näpunäiteid.

K.

Piccardi gondel wiiakse Brüsseli.

Belgia professor Piccardi gondel, mida ta oma stratosfäärilennul läinud aastal maithus tarwitas, wiiakse nüüd Gurgleri linstikult, kus Piccard teatawasti maandus, Brüsseli muuseumi. Kuna wõimalik ei ole gondliga kitsalt, kraawidega läbistatult linstikult kohe pikemale teekonnale aluda, wiiakse gondel enne 3100 kuni 3500 m mäge mööda ülespoole, kus siis soodsas kohas reisiks tarwilikud ettewalmistused tehakse. — Pildil gondli tõstmisetööd. Gondli üks külg on wärwitud mustaks, teine walgeks, et wastu päikest keerlemisega gondli sisesoojust reguleerida.

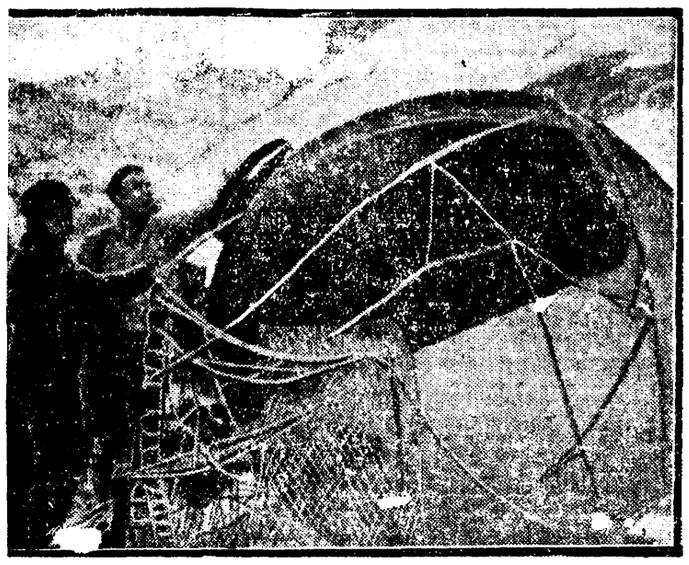

Ärge laske viia end eksiteele!
Hoiduge pettusest!

Ainult, ja ainult kino „GLORIAS“ tuleb lähemal ajal algupärane heli-suurfilm, mis praegu jookseb suure eduga Tallinnas,

MUSTLASE KIRG (Donau rapsoodia)

BRIGITTE HELM'i ja JOSEPH SCHILDKRAUT'iga peaosas. — Mitte ära vahetada filmikesega, mida demonstreeritakse ühes kohatikus kinos, mis oma reklaamiga viib Teid eksitusse.

„Naiste maja“.

„Wanemuises“ oli äsja Naikowska „Naiste maja“ teisipäewane etendus. Olin lugenud „Postimehest“ üki kohta minu meelest wäga mahategewa arwustuse. Waadeldes näidendit jõudsin tõtlist hoopis teistsugusele arwamisele ja tahtsin öelda selle kohta omalt poolt mõne sõna, kuna meie muidu waeselapse osas olew teater nõuab kõik mõmetülgemat hinnangut.

Tuleb igapidi tervitada „Wanemuise“ püüet anda oma kawale täiendust ka meie naaberrahwaste mõtekirjanduses, mis on muidu keele tõttu kättesaamatu. Juba aastate eest oli Naikowska näidend Poolas mõrmel pool kõneaineks. Palju oli näha raamatut ka kauplustes akendel. Märgates näidendit püüd „Wanemuise“ kawas otsustaja seda teistkordsel etendusel waatama minna, kuigi oin wäga hämmastunud esitenduse arwustustest.

Näidendit ei wõiks küll nimetada igawaks ega tegewusetuseks. Peale mõne kõhwatuma ja lõdwema wahemõmendi wõitsib näitelawal kogu aeg hoogne, wõiks peaaegu öelda põnew meeleolu. Ka ainuüksi naiste koosnew ja selles suhtes wahest „ühekülgne“ tegelaskond ei mõju kuidagi igawalt ega wõõrawalt, wastupaka see „ühekülgsus“ aetab kogu miljöö ja tegewuse nagu mingi filtri läbi kõrgeltegewa klaasi alla, mille läbi näeme naiste hingeelu ühikasju naiste omi jõnade, tegude ja armastuste walgustusel. „Naiste maja“ elanikond ei koosne põris harilikest naistest, kõik nad on wärilikust rohkemate elamustega, tunnete ja mõlestustega, mis näidendis põimuwad ühes põnewaks ja eluliseks intriigiks. Kõigele nagu tagapõhjaks on wanaema kuju, kus pikk iga ja suur elukarkus on sumbunud kõik tunnete lõkendused, jätnes järele waid rahulikku kõige mõistmise, kõige andestamise. Wõib olla, et päris noorpõlw ei tunne selliste wanaema, eni igatahes weel selle sajandi algusse lapsed tundsid teda hästi, seda wanaema, kelle juurde wõis minna igaüks eksimustega, igasuguste mõtete ja küsimustega, kes saanu noortest ega kõwund oma arusaamise järele nende üle kohut mõistma.

Wanaema filosoofilise rahu ja kõige mõistmise tagapõhjal liiguwad ja tõusetawad kaks põlwe nooremaid naisi — tütred ja tütre-tütred — ning isegi kolmas põlw tõusigib noore Eewa näol teiste kujunemad meeleolu lõhkuwa waenuliku elemendina „naiste maja“. Hädaohtu aimab kõige pealt Maria, kes töös ja teiste eest hoolitsemises püüab unustada oma üksõõtise mehe kõrwal elatud elu — kes annab kogu oma armastuse lastele, püüdes neid säästa elu walusamailt hoopidelt ja kelle sõnadest: „Ta on minu lastest ainuke, kes oli õnnelik“ wõib näha, kui sügawalt ta siiski tundis enese ja laste õnnetust. Tema kõrwal Tekla, kes peab kuklasse heites tahab eitada kogu oma meelekibedust, trotsida seda — näidelda tasakaalustatud mõisrusega külma, kes warjab pisarad oma toa üksindusse. Roza — kes ei taha nutta ega kaewata, kes püüab mõista ka oma lahkuläinud meest, et mis temagi wõis sellele parata, et armus teisesse. Joana — kes on lõppemas murest oma äsjaurnud mehe järele, piinates end otsatute eiteheidetega, kuni talle wiimati selgub, et terwe pika eluea oli ta mees elanud teist, temale tundmatut elu, mis piihkis nüüd äkki olematuks kogu ta elu, tegi selle wäärtusetuks kõrwalasjaks, nii et temale seni kõige õnnelikumaks peetule ei jäänud enam mõlestusigi. Wanaema sõnadega: „Ei tea, on sul nüüd kergem wõi raskem — igatahes on sinu südametunnistuse koorem maha langemud.“ Ja Eewa — see elujõuline noor tüdrukaps, kes nagu kirurgi rahu ja asjalikkusega lahkab oma tormitsewaid tundeid — ta wiis minu ema sellele teele — wõttis ta nooruse, wõttis terwe ta elu — andis selle wastu kõik, ainult mitte oma nime. Ja nii tahab teine teha ka minuga. Eewa mõistab kõik — ta otsib abi — ei suuda aga siiski seista wastu kirele, mis wiib ta wäärtusetu mehe sülle.

Kõikjal liikuwat ja kõikjal head tuju ülalhoida püüdwat Juliat oleksin kujutanud küll pisut teissuguses tõlgitsuses. Aga Julia kuju ongi wahest üks komplitseeritumaid kogu näidendis. Kas poleks wõinud wahest kujutada, et Julia oli naine, kes oli pidanud elus wäga palju kannatama ja oli kaotanudki kõige kangelaslikumalt, oli pidanud ägema, et mees oli teda petnud, kuid selleit hoolimata oli weelgi pikade üksildaste libedate aastate järele jõudu öelda, wõites kõige wiha ja tigeduse: „Kas mees mind pettis, seda ma kindlasti ei tea, aga seda, et ta aastate jooksul mind armastas, seda tean ma kindlasti.“ Ja kuidas ta katsub näha elus nagu kõige kiuste seda, mis seal jaatawat ja ilusat, kuigi sel pole just midagi ühist tema enesegal Minule tundub, et sellest osast oleks wõinud teha ka naise, kes juba oma elus oli wõidelnud kõik läbi ja wõitnud kõik, kes seisis nüüd kõrgemal oma kannatusist, kes otsib nüüd rõõmuraasukesi waadeldes ümbrust ja teiste õnne ning leides weel siiski küllalt ilusat.

Siin tükis on toodud ju suur osa elust — igatahes wäga palju sellest, mida naine elus läbi elab. See peab ju huwitama igat naist ja minule tundub, et see peaks õieti weel rohkem huwitama mehi — kes mees poleks huwitatud oma olewase wõi tulewase elusellisilise paremast mõistmisest. Ega seda õnne elus liiga pole — et teda mitte katsuda omale piiida ja sellise tüki waatamine aitab palju lähemale naise mõistmisele.

Arwan, et põhjusi meie teatrile wähesels külastamiseks tuleb otsida küll kõige wähem repertuaarist ja näitlemisest. Juhtksin seewastu tähelepanu mõnele teisele asjaolule, millel wõib olla ka oma tähendus. Kas ei pääseks wiimaks ometi edasi saali wäiksemaks ümberehitamisega, selle meeldiwamaks, kodusemaks tegemisega? Julgeksin peaaegu wäita, et ka ümberehitust ettewõtmata pole „Wanemuises“ weel tehtud kõike ja wiimast põhjalikuma puhtuse, soojuse, õhuwahetuse jt. mõne nõuanduse jne. suhtes.

Irene Tammekann.

Ringi ümber kodumaa.

Elwas naisi 30% rohkem kui mehi.

Elwa alewis oli politseijaoskonna aadressiraua andmete järgi registreeritud 1. aprillil üldse 2041 inimest. Nendest 884 meest ja 1157 naist.

Heinawargus Wana-Otepääs.

Hiljuti leidis Wana-Otepää wallas asuwa Nagu talu omanik Läti kodanik Leo Tolstof, et wargad on käinud tema heinakuimis, mis asub elumõõnetest eemal, ja wiinud ära umbes 320 kg heinu.

Hobuse ja mehe päewane teenistus 74 senti.

Hiljuti andis Kodijärwe wallawalitsus wähempakkumisel wälja postiwedamise postitaludesse. Pakkuma oli tulnud õige palju isikuid. Postiwedaja päewapalk kujunes 74 senti. Selle 74 s. tuleb ka hobune toita. Sama lugu oli ka kruusawedamisega, kus pakuti km jälle üle poole normaalhinnast alla.

Suwiseid munsikapäewi Põhja-Tartumaal.

Eelolewal suwel korraldatakse Põhja-Tartumaal laulu-munsikapäewi Palamusel, Laiusel, Waimastweres ja Äksis. Osaliselt on juba noodid wälja walitud ja kindlaks määratud ka aeg. Kõigile laulu-munsikapäewadele on paluwad ümberkaudsed laulu- ja pasunakoorid. Ka Jõgewa kawatseb tänawu korraldada munsikapäewa, kuid esialgu on takistusi wastawa koha leidmisega. Kuna wiimane sarnane ürituus oli Jõgewal 1914. aastal, siis on kawatsetaw laulupäew leidnud elawat wastukaja.

Aru haridustegelased olid koos.

Aru Haridusselts pidas neil päewil peakoosolekut. Ettekannete osas kõneles üliõp. Joh. Krootmann teemil: „Paneuroopa ja Briand“. Uude juhatusse waliti esimeheks K. Wasar, abiks K. Walgerist, kirjatoimetajaks A. Krootmann, abiks Jaan Eglon, laekahoidjaks Johannes Eglon. Otsustati juhatusele ülesandeks teha laulukoori ellu kutsuda ja Hariduse Liitu liikmeks astuda.

Wõru hoolitseb kalade eest.

Wõru külje all Tamula ja Wagula järwed on muutud kodumaa kalarikkamate järwedena. Wiimastel aegadel on aga Tamulas ja Wagulas kalade rohkus wähenenud, eriti just on wähenenud hawid. Ei ära hoida hawide lõpulikku wäljasuremist, millele palju laasa aitab kaasa hoogne hawipüük, hakkab Wõru kalawüüdjate seltsi eelolewal kewadel, otsekohe peale jäälagunemist, hawijid kunstlikult wälja hautama. Hawide wäljahautamiseks seatakse Wõru mõisa weskisse üleste wastawad aparaadid. Lähemal ajal wäljahautatawaist hawimaimedest kasiwõed paari aasta jooksul 2—3 naelased hawid.

Wõru laulupäewale oodata 35 laulukoori.

Wõrus eelolewal suwel, 10. juulil korraldatawale wainulikule ja ilmalikule laulupäewale loodetakse osawõtjatena 35 laulukoori, kokku umbes 1500 lauljaga. Seni on üles andnud end Wõru waimulikule ja ilmalikule laulupäewale 16 laulukoori 650 lauljaga.

Relee Wiljandi raekoja kella juurde.

Wiljandi linnawalitsus tellis hiljuti firma G. Olt raekoja jaoks uue tornikella, milline on seadismaid, elektrilise ülestõmbega ja kõigutagawõtaga 50 rummiks, wõimalikkude wooluriketa puhtaks. Peakell seatakse üles linnawalitsuse kantselei ruumi, harukellad, 4 numbrilauaga, torni, kus neid juureda tulekuga walgustatakse elektriga. Uus tornikell maksab umbes 4500 krooni. Wana kell, millele hoolimata sellest, et on umbes 100 aastat wana, rahuldawalt korras, anti tarwitada kohalikule tuletõrjele, kes selle lähemal ajal seab üles pritsimaja torni.

Nüüd kawatseb linnawalitsus uue tornikella jaoks tellida ka walgustundlikku releed, s. o. seadeldist, milline pimeda tulekul automaatselt süütab tornikella numbrilaudu walgustawad elektrituled ja walguse saabudes jälle kustutab, ilma et waja oleks walwurit wõi mingisugust reguleerimist. Niisugune seadeldis maksab 214 krooni.

Wiiratsi wanadekodu walmib.

Wiljandi linnawalitsus hakkas mullu ehitama uut linna wanadekodu Wiljandi lähedal asuwasse Wiiratsi mõisa, milline praegu linna käes. Hoone wiidi läinud sügiseks katuse alla ja ehitatakse tänawu lõpulikult walmis. Tänawu määrati riigi poolt toetust wanadekodu ehitamiseks 20.000 krooni, millest summast 5000 kr. senini oli kätte saamata. Nagu nüüd haridus-sotsiaalministeerium linnawalitsusele teatab, on ka wiimane summa wälja saadetud.

Uue-Antsla härrastemaja lammutatakse.

Uue-Antsla wallal oli kawatsus loobuda lepingust põllutööministeeriumiga, mille järele Uue-Antsla walla härrastemaja pidi ostetama wallale. Wastaw palwe esitatigi ministeeriumile, kuid wiimane ei tagane lepingust. Selletõttu otsustas wallawolikogu härrastemaja eest maksta olewa summa riigi ministeeriumile ära tasuda ning maja selle järele lammutada ja maha müüa. Sellega on Uue-Antsla ühte härrastemaja waewa- ja wainrikas elutee lõpule jõudmas.

Jõhwi algkool 80-aastane.

Tänawu aasta saab täis 80 aastat sellest, mil jõhwikaesed said oma kooli. Nimelt awati 1852. a. Jõhwis kihelkonna kiirikool, mille ülesandeks oli walmistada ümbruskonnale noori kooliõpetajaid. Selle kooli esimesteks kaswandikudeks olid Jüri Wolbrid, P. Waatmann, M. Odar, H. Ott, J. Roosimägi, M. Hüpner ja J. Reisberg, kuna õpetajateks teoloog Hansen ja tegelikuks kooli juhataja ja õpetajaks õpetaja Zeiz.

1862. aastal muudeti senine kirikukool kihelkonnakoolikis ning taks aastat hiljem juba täielise wene keelega 2-klassilisiks ministeeriumi koolikis. Wiimane koolitüüp muudeti kohe peale rewolutsiooni Jõhwi algkooliks.

Jõhwi wald sai uue wallamaja.

Möödunud aastal alatud Jõhw wallamaja ehitamisega on nüüd nõukogule jõutud, et wallawalitsus kolib neil päewil juba uude maija. Uus wallamaja on wõrdlemisi nägus ehitus ning ajakohase jaotusega. Maja läks maksma 18.000 krooni. Tähelepandaw on asjaolu, et wald ehitas nimetatud hoone täitsa ilma wõlgadeta, mis praegusel ajal raunis haruldane juhus.

Rakke metsakaupmees arreteeriti.

6. apr. arreteeris Paide kriminaal-politsei Rakke metsakaupmehe Theodor Touarti ja Liigwalla Räätsweere külas elawa Erwin Graubergi ning paigutas mõlemad Paide wanglasse. Touart arreteeriti Graubergi walewandumisele ahwatluse pärast ning wiimase W.-Maarja jsk. rahukohtuniku juures wande all waleinnustuse andmise pärast.

Kiri Elwale.

Elwast on kirjutatud majanduskiisimuste waieluse korras. On mindud isegi terawusteni ja püüdud asju korraldada wäljaspool alewit. Jätame selle. See ei too alewile, kes peab end waitse suwituskoha elukohaselt korraldama, midagi juurde.

Minu südame ligi seisab alew kui niisugune, kuhu lähewad tuhanded kodanikud linnadest otsima puhkust, kes terwets suweks, kes nädalaleks, päewadeks. Kui küsimuse juurde asuda sellest seisukohast, siis saame õnnelda ilma „pooldeta“ ja hoopis teist teelt.

Kaugemaid kodanikke ei huwita omawahelised küsimused ja puht tehniline asjaajamine. Need, kelle arwel Elwa elab ja tahab elada, ei armasta tüli ega riidu ja nemad ei armasta waadata ka alewikaisu põhja ega tunne headmeelt, kas üks ehk teine alla jääb ehk peale pääseb. Peaaegu peab andma häid suwituswõimalusi. Eriti on see nõue maksew tänawu ja arwatawasti ka tulewaste suwede kohta. Sellepärast, et paljudel kodanikkudeit puudub nüüd wõimalus ajuda kaugematesse suwituskohtadesse. Kehwuse tagajärjel lepitakse läbedusega ja lühemaajalise puhkusega. Kuid see ei tähenda weel seda, et Elwal tuleks käed rüppe panna ja ootama jääda, sest hädasolew inimene pidawat leppima halwemaga. Tegelik elu näitab, et need, kes olid Tartust ja teisteit kohtadest kaugemates suwituskohtadess, tuleb Elwale küll juurde, kuid teine osa langeb ära. Taiakaalu wõimiseks tuleb seega teha küllaldasi pingutusi. Kui Elwa jääks ehk oleks jäänud korraldamatuie juurde, siis ei oleks suwitajate rühkimist sinna poole mitte märgata. Waatamata sellele, et inimesed peawad kokkuhoidlikumalt elama, ei ole nende nõuded wähemad, küll aga suurenewad aastaastalt. Nad ei nõua küll midagi ülesaamatut, kuid kõige minimaalsemat, mida peaks andma suwituskoht kui niisugune ja suwikorter.

Nagu kodanikud juba teawad, on Elwa hr suwituskoha wälisele korraldamisele ajutud. Kuid korterite korraldus nõuab weel palju waewa, enne kui saadakse wähegi rahuldustundega õnnelda suwituskorterist. Elwas on kawatsus kokku kutsuda majaomanikke, et need omal algatusel saaksid midagi ette wõtta. Sel koosolekul peaksid majaomanikud ka korterite asja päewaorrale wõtma. Mida rohkem on näha korraldawat kätt suwituskohas ja suwikorterites, seda rohkem on loobuti suurema arwu suwitajate kogumiseks.

Seda tuleb ülimas pidada ka siis, kui omawahel ollakse lahkarwamistes ühes ja teises küsimuses.

Tähtwere tänawate ristsete ootel.

Tänawate nimedest üldse ja eriti Tartus.

Eesti Rahwusluse Ühingu algatusel kutsutakse loodetawasti asjahuwilised laiemaks nõupidamiseks kokku, kus Tähtwere linnaosa tänawanimede „ristimine“ arutusele wõetakse. Sel puhul lubatagu mulle „ristimise“ küsimuses siinkohal sõna wõtta.

Teatawasti on tänawate ümbernimetamisega meie teistes linnades juba waremini tegeletud, nii näiteks Tallinnas, Wiljandis, Baltiskis, Türil j. m. Selle juures on awalikkude tegelaste nimede tarwituselewõtmisel põhimõtteks olnud, et eksiarwamiste ärahoidmiseks tuleb täh. tegelaste sugukonna-nimede ette tingimata ka märkida kaks ristinimi täiel kujul, kus see sobiw on, wõi jälle ristinimede algtähed. Nii näiteks leiame siis ka Tallinna tänawate nimelaudadel awaliku elu tegelaste nimed järgmiselt kirjutatud: F. R. Kreutzwaldi, L. Koidula, J. W. Jannseni, C. R. Jakobsoni, W. Reimani, A. Weizenbergi, R. Tobiase, F. J. Wiedemanni, J. Wilmsi j. m. Kui meile nende kõrwal juhtub aga ka silma puutuma lihtsalt Pihlaka tänaw, siis ei tekita see arusaadawasti mitte küsimust, kas sellise tänawa nimetamise puhul pole wast silmas peetud tuntud Tallinna ärimees Gustaw Pihlakat.

Wõi wõtame waatlusele Wiljandi tänawad. Seal leiame nimed — C. R. Jakobson, J. Köler, J. Kunder ja M. Weske.

Kuid selle wastu näeme, et Nõmme linn mainib meie teeneterikkamaid awalikke tegelasi ainult nende sugukonnanimedega: Kreutzwald, Kitzberg, Weski. Weski nimetise juures tekib küsimus, keda wõi mida on siin mõeldud meelestada, sest meie lugupeetud keeleteadlane-luuletaja nimetas eunast Wiljandimaa nurdes Weskeks. Peale selle leidub Nõmmel ka weel Tamme (kas Jakob T.?) ja Haawa tänaw, aga ka Lepa, Männa, Jalaka ja Pihlaka tän. Keda wõi mida on ühe osa nende tänawate „ristimisel“ silmas peetud, kas inimesi wõi puid?

Sellistel asioludel jõuame otsusele: Kui tänawate nimetamisel wõetakse tarwituselе awalikkude tegelaste nimed, siis lisatagu isikute sugukonnanimede ette tingimata ka ristinimede algtähed. Wastaskorral ei tabata otstarwet.

Tahetakse Tartus näiteks meie suure wanawara koguja ja korraldaja dr. Jakob Hurda nime seega teatud määral jäädwustada ja tema mõlestust elustada, et mingisugust uut tänawat nimetatakse lihtsalt Hurda tänawaks, nagu sellest kord linnawolikogus jutt olnud, siis seda lugedes riwistub tartlase mõttesse kergesti ka siinne Rebase, Jänese, Lõo, Käo, Wõstriku ja Pääsukese tän., ning nii läheks kaduma sihtkawatsus, nimetada teatud tänawat Jakob resp. J. Hurda tänawaks. Ja kui siin tahetakse mingit tänawat ka lihtsalt Hermanni tänawaks nimetada, siis ei teaks sellest küll keegi ligemat huwi tunda, — sest sellise ristinimega isikuid leidub maailmas lõpmata palju.

Tartu linnawolikogu koosolekul, kus tänawate „ristimine“ wiimati otsustamisel seisis, soowitati m. s. ühte Tähtwere linnaosa tänawat nimetada Kooli tänawaks. Mis mõte oleks sellisel nimetusel? Wahest see, et mingisugune algkool praegu sellenimelise tänawa lähikonnas asetseb. Tartus on, Jumalale tänu, igasuguseid koole künnete arwus. Kuid meie teame, et kord waremalt keegi oma ettepanekuga linnawolikogus läbi kukkus, kes soowis Tartus näha — Ülikooli tänawat. Sellise nimetise osalisteks pole Tartu tänawad mitte saanud, — mõispärast peaks siis nüüd korraga mõne algkooli järele tänawat nimetama hakatama? Pärnus on aga teatawasti küll Akadeemia tänaw, ilmselt tänulikuks meelestuletuseks, et seal kord ülikool on asetsenud.

S.

Sõnadus.

W. a. „Postimehe“ toimetus.

Teie lugupeetud ajalehes, 5. apr. nr. 78, ilmunud kirjutises pealkirja all „Mis sünnib Elwa piimaühingus?“ on öeldud, et Elwa piimaühisuse juhatus on keeldunud Teie lgp. kaastöölisele ühisuse tegewuse kohta teateid andmast.

Elwa piimaühisuse juhatuse nimel teatan, et ei Elwa piimaühisuse juhatuse ega ühegi juhatuse liikme poolt ei ole üksi ajalehe kaastööline informatsiooni saamiseks pöördunud. Küll olewat meie-rilt soowitud luba ühisuse raamatutega tutwumiseks, mistõttu see soowile aga meier ilma juhatuse nõusolekuta ei ole wastu tõnud.

Elwa piimaühisus on ikka seisnud meie paremate piimaühisuste nimekirjas ja tal ei ole midagi oma tegewusest warjata.

Juhatus on alati nõus asjakirjanduselе tarwilikku informatsiooni andma, kui tema poole pöördutakse.

E. Grünfeldt.
Elwa piimaüh. esimees.

Skautlus.

Lord Baden-Powell Eestisse. Maailma skautluse isa ning skautluse looja lord Baden-Powell kawatseb ühes abikaasaga augustikuul tulla Leedusse ning külastada ka teiji Balti riike. Nii paistab tõenäolik ka tema tulek Eestisse.

Skaudijuhi töökaitsmine. Pühapäewal, 10. aprillil kell 11 kaitseb Tartus, Wallikr. 19 oma skautmateri tööd Tallinna skautimalewa juht nikm. Rich. Treu teemil „Rowerstaurde tawad“. Oponeerimad loodetawasti ikm. H. Paalmann ja H. Michelson. Ojawõrt wõimaldatud wan. juhtidele.

Joh. Martin uueks rühmawanemaks. Tartu skautide 10. rühm walis rühmawanemaks tuntud sporditegelase-sportlase Joh. Martin'a, kes ka mal-wa wanema poolt kohale kinnitatud.

Suurlaagri korralduskawad wastuwoetud. 2. skautide suurlaagri päälliku poolt koostatud laagri juhtide nimestikud ning korralduskawad on nüüd ka Peastaabi poolt wastu wõetud ning lähematel päewadel saadetakse need laiali.

Skaudimõtsi pandus on ennast tunda annud. Rahwuswahelised skautkaabud ojuiuwad kallika ning senini pole kodumaa wildi-öösturitega kokkulepet saawutatud. Neil päewil jõuawad müügile uued lihtsad Eesti skaudimütsid, haki-robel'sed, lootsikutaolised, lihtsas kõles, märti laniakse mütsi otsa ees. Kaabut wõiwad kanda juhid.

Walguta metsawahi kahekordne tähtpäew.

11. aprillil pühitseb oma 50. sünnipäewa ja kahekümneaastast ametijuubeli Walguta Wahimaa wahtkonna metsawahi Robert Saarmann.

Juubilar sündis 11. aprillil 1882. a. Wiljandimaal Tarwastus aedniku pojana. Ja tahtis pojast aednikku teha, sellepärast pandi poiss 17-aasta. selt Tartusse Daugulli juure ameti õppima, kust ta kolmeaastase ametiõppimise järele 1904. a. Walgutasse aednikuks tuli, millises ametis 8 aastat oli Et R. S. rohkem metsandus meeldis, siirdus ta 1912. a. metsawahiks, kus nüüd 20 aastat truult teeninud. Juubilari lesk ema pidi maailmasõtta saatma 8 poega, kelle hulgas oli ka Robert. 2 said surma. ülejäänud sõdisid wabadussõjas. Enamlaste Walgutas oleku ajal pääris R. S. oma külmawereisse ja julge ülesastumise tõttu surmasuust. R. S. on abielus ja 4 lapse isa.

Robert Saarmann on seltskonnainimene, kes rahwa poolehoiu ja usaldusе wõitnud. Oma ameti kõrwal on juubilar wõtnud energiliselt osa seltskonnatöösst, olles paljudes seltsides juhatusliikmeks. Juubilarile on omane alatine rõõmus ja lahke meeleolu.

Soowime tüsedale töömehele ja seltskonnainimesele õnne ta kahekordsel juubelipäewal.

Sport

Keskkooliõpilaste korwpallimeister selgitamisel.

Tartu keskkoolide korwpalli meister on seni weel selgitamata. Finaalwõistlusel poeglaste gümnaasium kaotas õhtusele gümnaasiumile. Sellega oli mõlemal meistrikandidaadil üks minus ja meistriliili otsustab alles uus kohtamine, mis korraldatakse pühapäewa õhtul kell 7 ülikooli wõimlas mõlema eelnimetatud meeskonna wahel. Sellele kõõtamisele järgneb otsekohe üliõpilaskonna meeskondade jõukatsumine käsipallis.

Tartu teated.

Juubilar karsklasteperes.

9. jkp. pühitseb õpetaja ja karskustegelane pr. Ida Riomar oma 50. sünnipäewa.

Pr. Ida Riomar on pärit Wõtikwereft Tartumaalt. Lõpetades Tartus Grassi 1. järgu tüdarlastekooli, tegi ja Jurjewi Aleksander 1. meesgümnaasiumi juures Saksa keele koduõpetaja eksami. 1902. a. algas ta pedagoogilist tegewust Laius-Tähkwere tüdarlaste ministeeriumikoolis, asudes sealt 1905. aastal Peterburi Eesti Jaani kirikukooli õpetajaks, kus ta töötab kuni 1919. a., mil asub H. Treffneri gümnaasiumi, kus ta tänini töötab.

Püüiwa tahtejõuga on pr. Riomar teinud koolitöö kõrwal seltskondlikku tööd ja wisalt wõidelnud karskusaate eest ja kaswatanud noori samas waimus. Eriti tänulikud on temale noorkarsklased tema emaliku hoolitsemise ja juhatamise eest.

Emajõe silla projekt kaitsmisel.

Eile kaitsesid Tallinna Tehnikumis 6 üliõpilast oma lõpuprojekte. Teiste kaitstawate projektide hulgas oli ka ehitustehnika haru üliõpilase Nikolai Raagi— Emajõe silla projekt Tartus, Uueturu ja Holmi tänawate wahel.

Lõpuprojekte kaitsesid weel kolm masinaehituse ja kaks arhitektuuri haru üliõpilast.

Koolipoiste ulakus.

Wiimasel ajal on algkooli õpilaste hulgas lewinud isemoodi ulakus ja nimelt: simuleeritakse auto alla jäämist. Nähakse autot wähema kiirusega sõitmas, siis wisatakse end tänawale auto teele pikali. Muidugi on juhil tööd, et sõidukit kõrwale pöörata ja pidurdada õnnetuse ärahoidmiseks. Möödujadki jäävad waatama ja peatuma. See pakub poistele naljа ning naerdes joostakse siis minema.

Selline ulakus wõib aga saada auto ette heitjale saatuslikuks. Igakord ei õnnestu sõidukit pidurdada wõi kõrwale juhtida ja nii wõib rumal nali elu maksta.

Kodanikud, kes sellist ulakust juhtuwad nägema, ärgu lasku poisil jooksu pista, wõtku kinni ja toimetagu politseisse isiku kindlakstegemiseks. Küll siis kaob ka tuju rumalaks naljaks.

„Helsingi üliõpilaskonna stipendiumid eestlastele.

Selmiste semestrite eeskujul on Helsingi ülikooli üliõpilaskond määramud 1932. a. sügissemestriks kaks stipendiumi à 4000 Smk. Eesti üliõpilasile õpiwõimaluste andmiseks Helsingi ülikoolis.

Sooviawalduste esitamise tähtpäewaks on 25. aprill.

Stipendiumide määramise korras on wahepeal kõigi poleemikat olnud. Helsingi üliõpilaskonna, kui stipendiumi andja, poolt on ette wõetud muudatusi. Nüüd walib stipendiaadi Helsingi üliõpilaskond ja Eesti üliõpilaskond wõib ainult soowituse ligi anda.

Riigikaitse õppepäewad koolides.

Riigikaitse õppepäewad kesk- ja kutsekoolide meeskaswandikudele on tänawu 30. maist 7. juunini.

Kuidas lennukmudelit ehitada?

Selle üle on hiljuti ilmunud wäike raamat, mille koostanud hpt. Andreesen. Raamat on warustatud näitlike joonistе ja tabelitega. Asjast huwitatud wõiwad raamatut saada „Postimehe" raamatukauplusest. Ka on Tartus suur põud kumminiööri järgi, mida tarwitatakse mudellennuki mootori juures. Lähemail päewil jõuab see kohale ja on samuti „Postim." rmtkpl. saadawal.

Kaupluse ärijuhatus on lubanud edaspidi müügile lasta ühtlasi mudellennukid, mis asjatundjate poolt walmistatud ja iseehitamisel eeskujuks olekjid.

Min. A. Hellat koneleb wähemusrahwuste küsimusest.

Mad. Rahwuslik Kultuurühing korraldab pühapäewal kl. 1 päewal üliõpilasmaja edustuse saalis awaliku kõnekoosoleku. Koneleb wälisministri abi A. Hellat teemil: „Meie rahwuslik küsimus", puuduiades peamiselt wähemusrahwuste küsimust.

Muusikaõhtu wene inwaliidide heaks.

Pühapäewal, 10. aprillil on Tartus Noorte Naiste Kristl. ühingu ruumes (Suurturg nr. 3) muusikaõhtu wene inwaliidide heaks. Kõigis maailma riikides awaldaw majanduskriis on eriti raskel määral mõju awaldanud inwalididele, kellel ainelise puudusе juures on wõetud ka wõimalus isiklikku töögа saada äraelamiseks wajalikku. Wene inwaliidid, nii suurest maailmasõjast kui ka wabadussõjast, kes kõigi meie kaitseks on ohwerdanud oma elu, terwist ja waranduslikku seisukorda, wääritwad seltskonna tähelepanu. Muusikaõhtu korraldajad loodawad, et seltskond täit tähelepanu kingib sellele kutsele ja annab jõukohast toetust, pidades meeles, et seesuguse abi andmine wene inwaliididele ei ole mitte ainult heategew üritus, waid et seda nõuab seltskonna enda au ja eneseteadmine.

Professor Igor Tjutrjumow.

Rahwas ei mahtunud „Wanemuisesse".

Operett „Wiktooria ja ta husaar" on leidnud sooja poolehoidu. Pea igal etendusel on rohkesti rahwast olnud. Eriti palju oli aga teatris inimesi neljapäewasel etendusel. Sel korral mängisid kaasa estoonlased prl. Milby Laid ja hra K. Sawi. Teater oli wiimase kohani wälja müüdud. Isegi püstiseisjaid oli. Mitusada inimest pidi tagasi minema, sest piletid läppeksid otsa juba hommikupoolel. On harukordne, kui teatri ukse ees näed silti: Tänasele etendusele pileteid enam ei ole.

Lapselaip trepi all.

Reede hommikul leiti Küütri tän. nr. 16 eeskojast trepi alt kortwiga sündinud lapse laip. Laps näib olewat surnud juba mõne päewa eest, sest laiba juures oli märgata lagunemise tunnemärke.

Politsei asus sündmust juurdlema.

Rahwaerakonna Tartu osakonna könekoosolek teisipäewal 12. apr. kell 8 õhtu.

Linnapea K. Luik koneleb Tartu praegusest seisukorrast ja wäljawaadetest.

Teisipäewal, 12. apr. kell 8 õhtul on „Postimehe" ruumes rahwaerakonna Tartu osakonna könekoosolek. Koneleb linnapea K. Luik Tartu linna praegusest majanduslikust seisukorrast ja tulewiku wäljawaadetest.

Küsimus pakub erilist huwi ühenduses linna 1932/33. a. eelarwega, mis teatawasti lähemal ajal wolikogus wastuwõtmisele tuleb.

Könekoosolekule palutakse ka naiste ja noorte osakonna liikmeid. Erilisi kutseid ei saadeta.

Kah rekordiomanikud!

Nüüdsel ajal liigub kõik rekordide tähe all. Igaüks tahab teist millegiga üle trumbata. Nende saawutused märgitakse siis teistele eeskujuks. Siinkohal tahaks ka tuna rea rekordiomanikkude nimesid, kuid seekord kahjuks mitte eeskujuks. Nimelt selgub sellekohasest statistikast, et 10 aasta jooksul on Tartu rahukohtunikkude ees esinenud rohkesti trumkauplejaid, kes ühel ehk teisel wiisil sellekohaste sundmääruste wastu eksinud. Ja neid on karistatud. Siit saamegi uuemat liiki rekordiomanikke. Karistada on saamud:

Anna Ollo 73 korda, Helene Nutt 55 korda, Julie Kokka 51 korda, Marie Grigor 50 korda, Anna Mägi 50 korda, Lota Wiro 49 korda, Minna Raudsepp 48 korda, Darte Greis 41 korda, Liisa Kangro, Pool 38 korda,, Ida Rosalie Roots 31 korda, Anna Tutt 31 korda, Liisa Sikk 27 korda, Helene Herman 26 korda, Karoline Zetterman 25 korda, Ella Sööt 25 korda, Joh. Pruuli 25 korda, Marie Lina 24 korda, Anna Nutt 23 korda, Helene Pärtel 26 korda, Minna Zirk 22 korda, Kadri Truus 21 korda, Ella Tõnts 21 korda, Rosalie Weibri 21 korda, Olga Roots 21 korda, Liine Kengsepp 21 korda, Marie Rasmatsowa 20 korda, Helene Tigane 19 korda, Amalie Kopli 19 korda, Joosep Jaska 17 korda, Wassilista Kusnetsowa 17 korda, Alide Paito 16 korda, Rosalie Wohli 14 korda, Mai Luha 14 korda, Aliide Saag 13 korda, Marie Püss 12 korda, AmalieÜtti 12 korda.

Kõik praegu nimetatud isikud on karistatud kas keelatud wiisil saiade müümise, hangeldamise wõi mõne muu turu makswa sundmääruse punkti wastu patustamise pärast.

Karistatud on neid rahatrahwiga wõi arestiga. Kuid nagu näha ei mõju karistus, sest ikka ja ikka rikutakse sundmäärust ning korda.

On weel hulk isikuid, keda on karistatud wähem kui 10 korda, neid pole siin nimetatud.

Gustav Adolf ja Eesti.

Pühapäewal, 10. apr. kell 6 p. l. esineb Akadeemilise Rootsi-Eesti Seltsi ettekande koosolekul sakfakeelse lõnega lic. Ragnar Liljedahl Upsalajt, teemil: „Gustaw Adolf ja Põhja-Eesti". Lic. Liljedahl on bootustäratawamaid Rootsi noorema generatsiooni ajaloolasi. Olles aastate jooksul eriliselt uurinud Gustaw Adolfi walitsemisaega, eriti Läätimaadel, on ta omas sügisel triikist ilmuwas teoses jõudnud paljudele omapärastele uurimistulemustele. Ühe osa neist Stokholmi, Upsala, Tartu ja Riia arhiwaalidele tugenewad nudiswaateid Gustaw Adolfi kohta tahab Lic. Liljedahl käesolewas kõnes esitada, eriti tooniades maaolukordi ja malnitud kuninga suhtumist eesti talupoegadesse. Ettekanne leiab aset ülikooli peahoones, aud. 5.

Majaomanikkude koosolekult.

Neljapäewal peeti majaomanikkude seltsi koosolekut. Koosoleku esines pikema ettekandega rkl. A. Tõllassepp meie majanduslikust seisukorrast. Kõneleja näitas, kuidas maailma majanduskriis meid mõjutab. Kriisi kõrwaldamiseks saame wähe teha, küll aga peame selle pehmendamiseks samme astuma. Edasi näitas kõneleja rohkete andmete waral, et toodangus on suur osa põllumajandusel ja see toodang näitab tõusu, kuid hinnad on langenud. Samal ajal ei ole langenud nende saaduste hinnad, mida põllumajandus tarwitab.

Praegusel silmapilgul paistab, et tööstuse seisukord põllumajandusega wõrreldes on parem, kuid nagu sümptoomid näitawad, seisawad tööstusel raskused ees.

Meie praegune ülesanne on toodangut kõigi abinõudega kaitsta. See on riigi üks suuremateet ülesanneteet, sest riik peab looma eeldusi. Sellepärast peab ka ettewaatlik oldama maksustamisega. Riigi eelarwe tulude osas aga näeme kohustusi suuremat tõusu kui toodangus.

Kui raskused üldised on, siis peab ka üldiselt nende wastu wõitlema, mille pärast on ilma aluseta linna ja maa wahel waenu õhutamine. Hindame põllumajandust kõrgelt, kuid selle kõrwal peab elu-õigus olema ka teistel aladel.

Pärast könet waliti majaomanikkude keskelt riigikogu walimisi ettewalmistaw toimkond. Rahwast oli rohkesti koos ja kõik olid ühel meelel.

Leegitsew puu „Taara" aias.

Neljapäewa õhtupoolel kella 1/25 ajal teatati linna tuletõrje lendsalgale, et Jaama tänawal „Taara" aias põlewat üks kaswaw puu.

Lendsalk sõitis kohale ja leidiski aias mäenõlwakul suure puu suitsewat. Leeki polnud näha, küll aga tubliisti suitsu. Lähemal järelwaatusel selgus, et puu siida on ära mädanenud ja tüwi jäänud õõnsaks. Wõrdlemisi õhuke wäline kiht osutub weel elawaks. Enne olid seal aias lapsed mängimud ja arwatawasti nende kaudu satius tuli puu õõnsusse poolmäda ning kuiwa kihi külge, kus kiirесti lewis, sest puul olid tüwe ülemosas mõned lõhed, mille tõttu õhk wabalt wõis tüwest läbi liikuda, nagu korstnast.

Kuna puu õõnsus ülewalt poolt oli keerdkäigline, siis oli raske tulele igasse kohta juure pääseda. Tükiaegse töötamise järgi saadi siiski tulest wõitu, ilma et oleks olnud tarwis puud maha saagida. Kustutamiseks kulus ligi 4000 liitrit wett.

Tuli kollitas.

Reede lõuna ajal kella poole 3 paigu kutsuti tuletõrje lendsalk Linda tän. 8, kus pidi olema tulekahju. Kohale jõudnud, leidis lendsalk, et trumbis oli süttinud tahm. Kohe puhastati trumm põlewast tahmast ja sellega oli ka tulekahju likwideeritud.

Lõuna-Eesti meisterwõistlused falongtantsudes,

24. aprillil korraldab wõimlemis- ja tantsuõpetaja J. Adamtan Tartus Lõuna-Eesti meisterwõistlused kõigis falong- wõi sporttantsudes. Nimetatud wõistlused korraldatakse kolmes klassis ja neist wõiwad osa wõtta kõik asjaarmastajad tantsijad: Tartust, Pärnust, Wiljandist, Wõrust, Walgast ja t. l., samuti maalt ja alewitest.

Õppursõdurid ja õppemaks.

Üliõpilas-õppursõdurite koosolek on kokku kutsutud üliõpilasmaja lauaõwal kell 7 5. Arutusele tuleb õppemaksust wabastam. küünrs. Koosolekust osawõtmiseks saadeti kutsed, kuid paljude aadressi ei teata ja sellepärast palutakse ka neid osa wõtta, kes kutset ei ole saanud.

Üliõpilaskogu Walwila 10 aastane.

9. ja 10. apr. pühitseb ü.-k. Walwila oma 10. aastapäewa. Üliõpilaskogud asutati 1922. a. kew. igasse maakonda, selle uurimise ja kultuurilisele edenemisele kaasa aitamiseks. See ülesanne aga ebaõnnestus, sest puudusid selleks waralised wahendid ja aeg, mis ei lubanud suuri saawutusi ja wiisid kogud aegajalisele likwideerumisele.

Ainult mõned reorganiseerusid intiimorganisatsioonideks ja neist nimekamana on säilinud Walwila (üßendatud end. Walgamaa ja Wiljandimaa üliõpilast. — nimi ei siiski pidest) Sisekorralt sarnaneb Walwila üliõpilaseltidele, erinedes neist waid wäliselt, kandes sinine-walge-sinine lärwe ja omistades ka wärwidega seotud traditsioone.

Walwila on segaorganisatsioon ja tema peresse kuulub praegu 89 liiget ja 80 wilistlast.

„Üliõpilasomaabi sõbrad".

J. S. S. — Rahwuswahelise üliõpilasomaabi liidult — on saabunud teade, et sõidu täiskoosolek on otsustanud paluda üliõpilasi H. Paalmanni, J. Tõnissoni ja A. Marmori hakata liidu korrespondeerimaks liikmeks. Korrespondeerijad liikmed olekjid n. n. „üliõpilasomaabi sõbrad" ja selgitakkid üliõpilasomaabi küsimusi ning sõbte oma ümbruses, ning organiseeriks teisigi üliõpilasomaabi mõtteid ja sõbtideet huwitatuid.

Korrespondeerimad liikmed peawad tihedat ja pidewat sidet liiduga. Kuna ettepanek on saadetud SEPP keikbüroole, siis palutakse Eesti üliõpilaskonnalt seisukohta ja wastust edasisaatmiseks J. S. S.-ile.

Teatawasti käis JSS. omaabi sekretär hiljutt Eestis. Tema ettepanekul ongi wastawad otsused tehnud.

Sidol parim puhastusaine metallile ja klaasile

Walmistaja: A./S. Sidol Company Tallinna.

Kõwa tuul, temperatuur wähe langeb.

Lauaõwal kõwad läänekaarte tuuled, pilwes, kohati weel sademeid, temperatuur enne suurema muutuseta, õrast wähe langenud.

ülewaade reedel, 8. aprillil.

Madalrõhu ala waldab Skandinaawia ja Läänemere piirkonna. Tema keskkohad asetsewad Soomelahel, Daani wäinadel ja Põhja-Soomes. Islandile läheneb Atlandilt uus madalrõhkkond. Kõrgerõhkkonnad waldawad Grönimaa, Pürenei poolsaare ja Siri ning Prantsusmaa ranniku. Kesk- ja Lääne-Euroopas walitseb endiselt tormine ja sajune ilm, milline lewis ka Läänemere idaranniku. Temperatuur Skandinaawias ja Soomes langenud alla nulli, Wenes weelgi tõusnud, mujal endine.

Eestis oli eile 2—7 kr., öösel 0—3 kr. ja täna hommikul 0—4 kr. sooja.

Tänase lehega on kõigil „Terwise" tellijatel kaasas „Terwis" nr. 4.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.

Müümised

Hästi käidava maantee ääres Tartus müüa **2 maja** koos aia, vilja, lubja, tsemendi ja talurahva kaupl. ruumidega. Hind kr. 1450, hüpot. võlga on 2400 kr. Lähem. teateid saab Raekoja 35, hra Ritsing'ult.

Hea põllupinnaga, ilusas looduslikus kohas, väikene **talukoht** soodsatel tingimustel kiires korras müüa ehk rendile anda. Teateid saab Tartus, Õnne tän. nr. 21, poest.

Müüa täiesti korras pruugitud isesõitja **rehepeksu garnituur.** Tartus, Raekoja 13. V. Sinisoff'i kaubamaja.

Elektrijõuga **ventilaator** odavasti müüa Jaani tän. 16, restoranis.

Müüa kasepuust **söögitoa mööbel** Meltsiveski 52—1, kl. 4—8.

Müüa kiirelt, odavasti **viljapeksumasin,** firma Ransomes, 42 tolli, wähe töötanud. Teateid saab Narva tän. 45, majaomaniku käest.

Wäike maja pärispl. h. 3500 kr. ja TÖÖVANKER müüa, pühapäeval 10. aprillil s. a. Raekoja t. 8. Karlova wabriku taga.

Müüa hobune ja 5-käpaga **wedruäke.** Õõpiku 25 (Tamme linnaosa).

Odavasti müüa, pruugitud meesterahva **jalgratas.** 1931. aastal ostetud. Tartus, Mäe 8—3.

Pruugitud meester. **jalgratas müüa.** Meltsiveski tän. 47, krt. 5, õhtu kella 6—8 ja 9—12.

Kolme uksega, lahtikäiv, kreem-matt värvi **riidekapp** võõral arvel imeodavasti müüa. Aleksandri 70—7.

Müüa **tõldauto,** täiesti sõidukorras. Teateid saab Narva t. 45, majaomaniku käest.

Müüa moodne **sohwa ja türgi-diiwanid.** Tähe tän. 22, tisler.

Vesneri vallas, Umblia talu maa peal **maja õunaaiaga** müüa ehk rendile anda. Sealsamas **lüpsilehm** müüa. T. Esse.

Lamawoiwanker müüa. Narva t. 147. Pett.

Müüa: atsetileen autogeen-aparaat, käsi raua-höövelmasin ja puu riht-höövelmasin. Herne tän. nr. 45.

Rehepeksumasina rihmad müüa. Pikk tän. 34—8.

Ostmised

Vajatakse kergemat tüüpi **lamawoivankert** piimaveoks. Pakkumised saata Tartu, Võru tän. 132, härra A. Ehrlich'ile.

Ostetakse pruugitud, kuid korras **jahipüss** Teatada hind, firma ja kal. slt. „Laskeriistal. nr. 2354 ettenäitajale" kuni 14. s. k. päevani.

Soovitakse osta kohe **isahani.** Teat. Raekoja 42, Pallon.

Soovitakse osta korras **saekaatert.** Pakkumised ühes hinnaga slt. „Saekaatri" all.

Tööpakkumised

Vajatakse ärasõiduks alevisse täiesti vilunud **juukselõikajat-lokkijat** naisterahvast, kes hästi tunneb mees- ja naistööd ja võib täiesti iseseisvalt töötada. Tulla 10. apr. kl. 13—15, Maarjamõisa tn. võõrastemaija „Astoria", tuba nr. 5.

Vilunud **ahjupoti vormija** leiab kestvat teenistust suuremas savitööstuses. Soovivaldused slt. „Vilunud vormija" all.

Vabaneb **naisasiaaiaja** koht tööde leidmise ja korraldamise alal. Tasu protsendiline. Soovitav intelligent käsitööline, kes ametit kõrvalteenistuseks peab oma käsitöö juures ja käsitööd koostöö alusele ühinguga rajada soovib. Gildi tän. nr. 7, kella 2—4. „Kesktöö".

Otsitakse tublit, vilunud **karjameest** tunnistustega. Teateid ühes ärakirjadega endisist teenistus-tunnistusist jätta slt. «Karjamees» all.

Pärnus odavalt müüa Puiestee ääres asuv **KINNISVARA** Adv. **Böhtlingk,** Pärnus, Uus tän. 6.

Aiapoissi, kes puukoolis töötanud, vajatakse. Küsida «Erikal», aednikult.

Vajatakse kohe **kübarategijat,** kes ka kettenstich masinal õmmelda oskab. Tartus, Aleksandri t. 1, R. Vester'i ärisse.

Töötundjat **kingsepa õpipoissi** tarvis. Sealsamas vana rätsepamasin müüa. Õnne 41—5.

Kojamees leiab koha. Tähe t. 73—3.

Vajatakse **toubapakkujaid.** Teateid slt. «Pakkuja» all.

Tööotsimised

Jalgrattaid EMAILIN ja LAKEERIN kuumendusteel eriti vastupidavalt ja korralikult. Sildi- ja maalritööstus J. STERN, Võru tän. 76, Tartus.

Vilunud, bilansivõimeline **raamatupidaja,** teotsenud usaldusameteil ja pikemat aega müüjana, otsib mingit kohta. Lahk. pakk. slt. «nr. 200» all.

Tõsises seisukorras olev 32. a. pr. palub **kohta** üksiku juure ehk perekonda koduste tööde peale. Armast. ka lapsi. Teat slt. „A. L."

Aedade kordaseadmisi ning kõiki aiandusse puutuwaid töid teeb vilunud **aednik.** Tähe tän. 76—1.

Jõutselõitaja neiu soovib praktiseerija kohta. Nõus ära sõitma. Tunneb ka lokkimist. Teat. slt. „L. O."

Saksakeelt rääkiw **wirtin ja teetja** soovib kohta. Tunnistused olemas. Tunneb küima ja sooja kööki. Rääkida kella 12—6, Aleksandri tn. 12—4, hoovis üks trepp üles.

Soovin kohta **pagariõpilaseks.** Teatada Ropka p.-ag. k. 26.

Ustav **põllutööline** soovib tööd. On kauemat aega suurtes taludes eestegija olnud. Tunnistused olemas .Vladimiri tän. 10—4.

Korralik **maatüdruk** otsib kohta maale wõi linna. Võib ka karja. Riia maantee nr. 2—1.

Maaneiu soovib kohta üksiku juurde ehk väiksemasse perekonda, oskan olla iseseisev perenaine. Lähen ka maale, oman tunnistuse. Lootuse 22—11, ü kord.

Piigandi postitalus wõtab **„Postimehe" tellimisi** wastu ja müüb **üksiknumbreid E. SADA.**

Tunnid

Nais-üliõpilane annab **saksa k. tunde,** eriti kooliõpilastele. Tulen ka koju. Teat. slt. „Hea ja odav" wõi Jakobi 52—2, kella 3—4. Offenberg.

Dipl. keemik annab **keemia-tunde.** Tartu, Tööstuse 9-a—2.

Korteripakkumised

Korter, 1 tuba elektrivalg. ära anda. Kroonuaia tän. 9—1.

Kuiv korter, (2 valget, 1 pimedam tuba), köögi ja veevärgiga, üürile anda Lossi tän. 14—12, telef. nr. 7-41.

Tuba üürile anda, päikesepaisteline. Peetri tän. nr. 20, Tartus.

Suur tuba mööbliga üürile anda — 15 krooni kuus; *kaasüürnikkudel* aga üür 4—5 krooni kuus. Gildi tän. nr. 7, „Kesktöö".

Korteriotsimised

Wäike haritud perekond vajab kohe wõi lähemal ajal wabanevat 2- ehk 3-toalist **korterit** eestoa ja köögiga. Pakkumised saata „Postimehe" raamatukaupl. nr. 33 all.

Mööbl. tuba vajab kohe naisüliõpilane. — Teat. slt. «Naisüliõpilane».

Eeskujulik **kanala** 150—200 kanale ühes 1½ vakamaalise **aiaga** ja korteriga (2 tuba ja köök) rendile anda, 2½ versta Tartust. Küsida Pepleri t. 17—1, kella 9—11 ja 5—7.

Aed rendile anda. Maarjam. tän. nr. 20—22. Küsida Maarjamõisa tän. 9, rohukauplus.

Toiduainete kauplus ära anda. Teateid saab Riia tän. nr. 45, kauplusest.

„Postimehe" ja **„Maamehe"** **tellimisi ja kuulutusi wõtavad wastu:**

Kodijärwe Pruulil, Peeter Wiil.
Märjamaa Päärdul, M. Priimeta.
Tõla ag., Fr. Willemson.
Mägiste Waalul, Henn Sarw.
Vana - Kastre seltsimajaa, Lawrentjev.
Kudina vallaa, Lilo aeund., Osw. Villman.
Pedjaa, Arn. Anton.

Kadunud

Kadunud 7. apr. 3 kuune, pruun **kutsikas,** keda viimati nähti Narva ja Jaama tän. nurga ümbruses. Palun ära tuua Mäe tän. 13.

Dr. H. Mõttus Naha-, sugu- ja põlehaigused. Könet. 5—7, pühap. 9—11. Naister. 4—5 ärip. Kokkuleppel ka teisel ajal. Tartus, Uueturu tn. 4.

Dr. A. LENZNER Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika. Könetunnid iga päev 10—12 e. l. ja 5—7, pühapäeval 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele. Tartus, Rüütli t. 25—4. (Vastu Jaani kirikut).

Dr. A. Schmalz Närvi-, ainevahetuse- ja lihaste-haigused. Aleksandri tän. 70—2. Vastuvõtm. kella 10—11 h. ja 1/24—1/25 õhtu. Könetr. 5-85.

Ämmaemand-masseerija **E. ELLER** Tartus, Raekoja tän. 9 (sissekäik Holmi tän. 1).

Ämmaemand **E. Tomson-Sviker** Tartus, Vana tän. 3—1.

Ämmaproua **A. Willmann** Tartus, Narva (Peterburi) tän. nr. 16.

Ämmaemand **E. Liibusk** Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 10

VESNERIS, Kobratu külas wõtab «Postimehe» tellimisi wastu ja müüb üksikuid numbreid J. Hindrikson.

Ootamata surma läbi lahkunud

Gerhardt Markvardt'i

leinavad sügavas kurbuses vanemad, vennad ja omaksed.

Puusärki asetamine ja ärasaatmine vanast anatoomikumist Maarja kalmistule pühapäewal, 10. aprillil kell 5 p. l.

---

7. aprillil kell 8 õhtul lahkus meie keskelt meie armas ema ja vanaema

Minna Paris

(sünd. **Kanik**)

Kirstupanek laupäeval kell 8 õhtul, matmine pühapäeval kell 1 p. Narva tän. 44.

Leinajad omaksed.

✝

Kolmapäeval, 6. aprillil s. a. lahkus vaikselt meie keskelt meie armas ema ja vanaema

Dorothea Sirel

(sünd. **Pohl**). Sünd. 12. nov. 1860.

Kirstupanek laupäeval, 9. aprillil kell 6 õhtul ja muldasängitamine Tartu Maarja kalmistule leinamajast, Veerikult, Lõuna tän. 9, pühapäeval, 10. aprillil kell 3 p. l.

Sügavas leinas

lapsed, lapselapsed, minijad ja väimees.

✝

August Wainо't

mälestavad

elektrijaama kaasteenijad Ulilas ja Tartus.

Ootamata surma läbi lahkus meie keskelt 6. aprillil minu armas mees, meie kallis unustamata isa, äi ja vanaisa

August Waino.

Sünd. 25. IV. 1868, surn. 6. IV. 1932.

Muldasängitamine 10. apr. s. a. kell 14 Tartu Peetri kalmistule.

Sügavas leinas omaksed.

Oma armast seltsiliiget

Julie Kewend'it

leinab Tartu Naisselts.

Naisseltsi liikmeid palutakse linna piirini saatma tulla Suurturg 12.

Türgi diivaneid

ja

moodne tamme kirjutuslaud

odavasti müüa. Võetakse tellimisi ja parandustöid tisleri ja polstermööbli peale. Mööbli ja polstermööbli tööstus, Tähe t. 64.

«Vanemuise» teater

Laupäeval, 9. apr. kell 8 õ.

RAHVAETENDUS.

Sügismanöövrid.

E. Kalmani operett 3 vaat.

Peale etenduse

TANTS.

Pääsetähed 35, 60 ja 85 senti ühes tantsuga.

Pühapäeval, 10. aprillil kell 3 p. l.

LASTEETENDUS.

Seiklusrikas talveöö

F. Virkhausi lastenäidend 4 pildis.

Pääsetähed 60, 45, 30 ja 20 senti ühes riidehoiuga.

Kell 8 õ.

RAHVAETENDUS.

VIIMAST KORDA

Ostetud armastus

J. Lamarre näidend 3 vaat.

Pääsetähed 60, 45 ja 30 snt. ühes riidehoiuga.

Talu

pooletera peale anda.

— põldu 30 vakamaad. Teateid Elistvere vallamajast.

Tartu m., Kudina v., Kaitsemõisa k.

Talurahwa kauplus

ühes elu- ja kõrvalhoonetega rendile anda 1. maist s. a. Rentnikul äritunnistused ja poodi kaup üle võtta. Kaupa teeb kohapeal omanik A. Toots. Kirjad saata Elistvere Tootsi kauplusse.

Hästi käidavas kohas

tee- ja söögimaja

kohe ära anda ühes sisseseadega, elumuutmise pärast. Teat. Tartus, Raekoja tän. nr. 28.

Piimapood

edasi anda. Teateid saab Pikk tän. 34—1.

---

500 kr. laenuks,

sellele, kes noormehele teenistuse soovitab. Teat. sit. „R. IV."

T. E. K. A. SELTSIS

Vene tän. 5.

Laupäeval, 9. aprillil 1932. a.

Seltsi puhkpillide orkestri tuluõhtu

Kavas:

1) **Kontsert orkestrilt.**
2) **Vahetpidamata tants** kahe orkestri saatel. 60 tantsu.

Helgiheitja. Türgi kuu.

Algus kell 9 õhtul.

Pääsmed à 50 senti.

Pidutoimkond.

Prof. Peep Astro-Hire:

suurim elu-Tark. tõeprohvet, avab, muudab saatust õnnele. I—XV r. 50 s. t. Tartu, Rüütli 5, vaksal, aut. Uusturg 25. Välja l.

VANEMUINE

Kolmapäeval, 13. aprillil kell 8 õhtul

3da Erlemanni

õpilas-tantsetendus

Pääsetähed: Kr. 2.10 — 45 snt. (kooliõpilastele 35 s.) ühes riidehoiuga eelmüügil teatri kassas ja K.-M. „Teater ja Muusika".

Rahvusliku Töökoonduse Tartu osakond.

Pühapäeval, 10. aprillil kell 11 homm.

Raekoja tänav 16.

Kõnekoosolek

teemil: **Kesk-, väike- ja käsitöösturite mured ja põnevamad päevaküsimused.**

Kõnelejad Tallinna ja Tartu osakondadest. Palutakse kõiki kesk-, väike- ja käsitööstureid, ka mitteliikmeid, ilmuda.

Juhatus.

KAUBAHOOV 2 Telef. 4-81 — Tartus — PROMENADI 2 Telef. 13-54

Moe-, pudu- & pesuäri

Venn. Lepp

Soovitab suures valikus: triiksärke, kraesid, manšette, kaelasidemeid, siidi-kaelasalle, kindaid, trakse, sukki, sokke, taskurätte, meester. ja naister. pesu, puuvillast ja villast trikoopesu, võimlemise trikoosid, pitse, pesatse, kõiksugu moe-, pudu- ja pesukaupa. **Vihmavarje, jalutuskeppe, käsitöönõite D. M. C. ja C. B., koetud villaseid naister. jakke ja veste, hommiku- ja võimlemiskingi jne. KAABUSiD.**

MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL. HINNAD ODAVAD.

Võetakse veel vastu tantsukunsti ülemõpetaja

Karl Helmer'i

poolaasta viimasele moodsa

tantsu-kursusele

kuni **10. aprillini, Narva tän. 14,** kella 3—5. Kõige soodsam, suurendatud kavaga kursus. Põhjalik õpetus mitmel moel. Eratunnid pidu- ja kunsttantsudeks.

TARTU LINNA TÖÖSTUSKOOL

Kalda tän. 16, telef. 6-15.

AUTOKURSUS

algab 18. aprillil 1932. a. kell 18. See kursus on **viimane enne sügiset.** Kursuste **kavad** ja **tingimused 20 senti.**

Müüa auto õpperaamatud.

Teadaanne jõuvankrite omanikkudele.

Käesolevaga teatab Tartu linnavalitsus, et jõuvankrite seaduse elluviimise määruste alusel (R. T. 1929. a. nr. 45, § 12) on üldine **jõuvankrite järelevaatus** alltähendatud päevadel kella 9—11 e. l. Riia uul. postijaama platsil:

1) 19. aprillil s. a. jõuvankritele järjekorra numbriga B—1 kuni B—100.
2) 20. aprillil s. a. jõuvankritele järjekorra numbriga B—101 kuni B—200.
3) 21. aprillil s. a. jõuvankritele järjekorra numbriga B—201 ja rohkem ning kõigile mootorratastele.
4) 22. aprillil s. a. neile jõuvankritele, mis väljaspoolt on asunud Tartu linna ja jõuvankritele, mida eelmistel tähtpäevadel ettenäidata võimalik ei olnud.

Kõikide Tartu linnas registreeritud jõuvankrite vaatusele toomine sunduslik.

TARTU LINNAVALITSUS.

Tamme Piimaühing, Valgjärve vallas, vajab eksportvõi valmistamiseks kautsjonivõimelist,

meierit.

Valimine 17. aprillil s. a. kell 12 p. ühisuse ruumides Savernas. — Palutakse soovijaid tarviliste dokumentidega isiklikult ilmuda. Sõidukulu ei tasuta. Lähem raudteejaam Vastse-Kuuste 15 kilom.

JUHATUS.

Raskema tüübiline Eesti tõugu

sugutäkk

on paaritamiseks Raadi vallas, **Kõrve küla, Kõnnu talus.**

Paaritusmaks **4 kr.**

Tartu linnavalitsus annab kinnisel vähempakkum. välja

Küttepuude weo

järgmistest kohtadest:

1. Põltsamaa — Pedja jõe kaldalt Käppoja ja Utsali laoplatsidelt Tartu umbes 1550 ruumimeetrit.
2. Ahja jõe kaldalt Kängsepa, Mihklimäe, Ropka ja Mootse laoplatsidelt umbes 1800 ruumimeetrit.

Seaduslikult tempelmaksustatud pakkumised kummagi jõe kaldalt veo kohta eraldi ühes linnakassa kviitungiga Kr. 200.— tagatise pakkumise kindlustuseks sisseandmise kohta esitada linnavalitsusele kuni 18. apr. s. a. Lähemaid teateid pakkumise kohta saab linnavalitsuse majandusosakonnast, raekoda tuba nr. 4, igal tööpäeval kella 10—12 e. l.

Tartu maavalitsus annab bobusepostijaamas olevad

kontoriruumid,

3 tuba ja keldriruum **üürile.** Kirjalikud pakkumised, varustatud 50 st. tempelmargiga, anda administratiiv-osakonda, kust ka andmeid saab.

Maavalitsus.

Wene seebikivi

70/72%,

valatud, 50 kg trumlites, suurel arvul alati saadaval Tallinna ja Tartu ladudes

K. A. Rütman & Co.

Tallinna, Estonia p. 13. Tel. 302-08.

Usaldusmehi

igasse valda, igasse suuremasse keskkohta **vajab suurim kindlustuse selts.**

Vastuvõetavad laitmatu minevikuga, seltskonna lugupidamisega isikud. Asjast huvitatuid palun avaldada lühike elulookirjeldus ja täpne elukoht.

Kirjad saata Tallinna, S. Karja tän. 11 «Astra», sõna «Usaldus» all.

Jõgeva postijaamas olevad

äriruumid

(end. linavabrik) üürile anda. Sündsad tööstuseks või laduks. Kirjalikud pakkumised, varustatud 50 snt. tempelmargiga, saata Tartu maavalitsuse adm. osakonda, kust ka teateid saab. **Maavalitsus.**

Autotarvitajad!

TÄHELEPANU!

Uus valgelipu töldautode seisukoht Pepleri ja Aia t. nurgal.

TELEFONI NUMBER **1-17**

Igal ajal saadaval.

Viisakas teenimine.

Austusega OMANIKUD

Laeva Piimatalituse Ühisus vajab oma aurujõulise meiereile kutseõiguslist, kautsjonivõimelist

meierit-juhatajat.

Valimine pühapäeval, 17. aprillil s. a. kell 11 ühisuse ruumes. Isiklik ilmumine tarvilik. Lähem raudtee jaam Tabivere ja laeva sadam Kärevere.

Juhatus.

Tellige „Lastelehte"!